

Dolenjski list

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE DOLENJSKIH OKRAJEV

TEDNIK ZA POLITIČNA, GOSPODARSKA IN KULTURNA VPRAŠANJA

Leto III. — Štev. 50.

NOVO MESTO, 12. decembra 1952

ČETRTLETNA NAROČNINA 100 DIN

IZHAJA VSAK PETEK

S TITOM NAPREJ V SOCIALIZEM

Nedeljske volitve so bile mogočna manifestacija socialistične zavesti delovnih ljudi Dolenjske — Velika udeležba žena in mladine — Volitve so pokazale, kdo je za napredek, mir in kruh naših delovnih ljudi, kdo pa za zdrabo in hlapčevanje tujim nasilnikom

Nedeljske volitve, ki so zgodovinski mejnik v razvoju naših ljudskih odborov — mejnik med starimi in novimi odbori — so za nami. Naše občine in okrajni ljudski zbori so dobili nova vodstva; izvolili smo ljudi, ki jih poznamo po predanosti stvari socializma, po dosedanjem dobrem delu, požrtvovanju in ljubezni do domovine. Izredno lepa udeležba na volitvah, predvsem pa preudarno tehtanje, koga bi izvolili izmed dobrih kandidatov, kdo bo delal bolje, kdo je bolj izkušen in bolj sposoben, da bo vodil naše občine in okrajne ljudske zbornice — vse to je potrdilo tisto sproščenost, ki smo jo občutili v mestih in vaseh že tedne in mesece pred volitvami. Že postavljane kandidatur za občinske odbore in okrajne skupščine, potek uspešnih zborov

Od tedna do tedna

Med precej zapletena vprašanja, s katerimi se ukvarja letošnje zasedanje Generalne skupščine OZN, sodi Tunis, o katerem so pričeli prejšnji teden razpravljati. Da pa je dobila vsa stvar še bolj nesrečno ozadje, je prišlo v istem času do političnega umora v Tunisu. Na doslej še nepojasnjen način so našli neke noči mrtvega generalnega sekretarja zveze tuniškimi sindikatom Fehrata Hašeda. O njem je znano, da je bil vnet zagovornik samostojnosti Tunisa, vendar je baje pripadal zmernejšemu krilu, ki je skušalo najti vendarle pristop do francoskih oblasti. Toda ko je nedavno tega skušal dobiti dovoljenje za potovanje v New York, da bi tolmačil tuniške zahteve, so mu to francoske oblasti zabranile. Hašedov uboj je povzročil precejšnje nerade v Tunisu, s Parizom so pretrgali telefonske zveze, razglasili generalno stavko, uvedli so policijsko uro in podobne varnostne ukrepe.

V takem vzdušju je postala newyorška razprava še bolj mrzlična, zlasti še, ker se je francoska delegacija — kakor je objubiljala — umaknila, ko je prišlo na dnevni red tuniško vprašanje. Skupina azijskih in arabskih držav je predložila resolucijo, ki jo je v triurnem govoru obrazložil pakistanski tuncanji minister Zafrulah Kan. Kakor je bilo pričakovati, Francija v svojem odklonilnem stališču ni ostala osamljena — podprli so jo Velika Britanija in nekatere južnoameriške države. Stališče ZDA je za zdaj še precej neopredeljeno, vendar ne gre preveč v prilog kolonialnih sil. Ironija je v tem, da skuša zdaj v tej razpravi kovati politični kapital Sovjetska zveza, ki udriha po kolonialnem sistemu, čeprav ga sama zelo vestno uporablja nad vsemi svojimi sateliti. Toda vodilno vlogo, kakršno bi si rada Moskva osvojila v tej razpravi, so prevzele predvsem male in srednje države, ki edino uspešno razkrinkujejo kolonialni sistem in se bore za pravico narodov do samoodločbe. Zato bo tudi tuniško razpravo navzlic odporu uveljavila večina glasov ostalih delegacij.

Tako so Združeni narodi zabredli še v drugo krizo, kajti tudi s korejskim problemom so ostali sredi poti. Kdor je pričakoval, da bo Eisenhowerjev obisk na Koreji rodil kak poseben uspeh, se je užtel. Eisenhower je sicer izpolnil svojo predvolilno obljubo, katero pa so si nekateri v svetu prejširko razlagali in pričakovali, da bo s korejskega potovanja prinesel splošno zaželeno darilo — premirje. Tri dni je bil v južnokorejskem mestu Seul in po povratku je na desetminutni tiskovni konferenci v glavnem molčal, ko so ga radovedni novinarji obsipali z vrsto vprašanj, naglasil je le, da ni našel čudodelnega meča, ki bi presekal korejski vozel. Nadaljnji razvoj pa bo pokazal ali je vse skupaj ostalo pri navadni ameriški senzaciji, ki si jo je s potovanjem privoščil novoizvoljeni predsednik, ali pa je le skoval kak načrte o bodočih namenih ZDA v korejskem spopadu.

Ostane nam še nekoliko zastarela vest o Stepinčevem imenovanju za kardinala. Se bolj kot vest je zastarela metoda, kakršnih se Vatikan stalno poslužuje — in prav tako tudi v tem primeru — da meče polena pod noge našim mednarodnim odnosom. Toda v očeh vseh poštenih ljudi se je Vatikan — milo rečeno — osmešil, ker je vojnemu zločincu glavo sicer pokrnil s kardinalskim klobukom, toda debele plasti masla, ki si ga je Stepinac nakopal z narodnim izdajstvom, ni mogel zakriti. Vajeni smo že kominformovskega, vatikanskega in italijansko-iredentističnega bombardiranja — pa nas zato tudi provokacija s Stepincem ne spravi iz ravnoteže. Naša pot je jasna — tudi z nedeljskimi občinskimi volitvami smo to dokazali — in na njej se znamo izogniti vsem takim preprekam, ki nam vzbujajo le še večji gnus do njihovih nastavljalcev.

rov volivcev, sestankov Fronte in izredno dobro obiskanih predvolilnih zborovanj zadnje dni pred 7. decembrom, vse je govorilo o izrednem zanimanju državljanov za nedeljske volitve. Ogromna udeležba na volitvah je pokazala, da se naši ljudje v večini zavedajo, za kaj v bistvu gre. Zato so bile volitve 7. decembra v resnici tudi zunanji izraz naše predanosti borbi za napredek in boljše, lepše bodočnost naših narodov, za svetlo prihodnost našega delovnega človeka.

Čeprav je ponoči in zjutraj na dan volitev marsikje snežilo, hud mraz pa dajal sliko že kar prave zime, čeprav veliko prezgodnje, so se v številnih krajih pojavili prvi volivci že pred pol peto uro pred volišči.

»Saj smo se vendar zmenili, da bomo tekmovali!« so priganjali v Zabji vasi neestrni volivci komisijo, ki je ob 4.30 začela odklepati volišče — do pol sedme pa je že volilo nad 120 ljudi. Praveci naval je bil od zgodnjega jutra do poznih dopoldanskih ur na volišču v Straži, ki je napovedala tekmovalne vsem občanom v okraju, in ves dan tudi — vodila tako po udeležbi kot vselem razpoloženju med volivci. Že kmalu po devetih uri je v Straži volilo nad 80% volilnih upravičencev, pred drugo uro pa so se že postavili z 98,5%!

»Samo 14 bo menda takih volivcev, ki raje poslušajo farovž kakor glas

Novo mesto: 99,55 %

Zivahen vrvež, ki je vladal na vseh 24 voliščih Novega mesta, je obetal od 6. ure dalje lepe rezultate. Tekmovalje, ki ga je Črnomlju, Kočevju in Metliki napovedal Mestni odbor OF, je zajelo vse volivce. Že v soboto so volilne komisije s pomočjo frontovcev okrasile volišča, tako da je imela komisija v nedeljo precej dela, da je objektivno ocenila lepoto stran naših volišč. Že takoj ob šestih so na mnogih voliščih volili ljudje, ki so morali po opravljeni državljski dolžnosti odpotovati, še več pa je bilo takih, ki so z zgodnjimi volitvami v resnici tekmovali. Vse do desetih naval volivcev ni pojenjal, odstotki udeležbe pa so na nekaterih volilnih enotah narasli že do desete ure na 90 in več. Pred onajsto uro so prve štiri volilne enote že zaključile volitve s stoodstotno udeležbo. Do dveh popoldne je v mestu volilo nad 98 odstotkov vseh volilnih upravičencev, v popoldanskih urah pa so prišli voliti še nekateri zamudniki. Zaradi redkih izjem — našli smo jih lahko na prstih obeh rok! — nekatere volilne komisije niso mogle zaključiti volitev prej kot ob sedmih zvečer. Med »izjemami« je tudi Roza Vidmar, mizarjeva žena iz Sokolske ulice št. 4, ki je dejala članom volilne komisije, ko so jo opozorili na njeno državljsko dolžnost, da »nima za kaj voliti«. Čudno, da Vidmarjeva pozablja na pokojnino, ki jo prejema njen mož od države, na lepe zaslužke, ki jih ima poleg pokojnine kot mizar, in na službo hčerke — vse to ji, kot kaže, ni nič vredno, da bi na dan volitev pokazala tudi na zunan, da ni v vrstah ljudskih sovražnikov. Nekaj takih oseb je krivih, da partizansko Novo mesto ni doseglo v nedeljo 100% pri volitvah — seveda pa jih na drugi strani prav njihova siromašna maloštevilnost kaže v pravi luči.

ZIVINOREJCI!

Udeležite se živinorejskega zborovanja, ki bo v nedeljo, 14. decembra ob 9. uri v Domu sindikatov v Novem mestu

OKRAJNA

ZADRUŽNA ZVEZA

AKTIVISTI POLJANSKE DOLINE tovarišu Borisu Kidriču

Z zadnjega predvolilnega zborovanja v Predgradu so aktivisti Poljanske doline poslali tovarišu Borisu Kidriču naslednje pozdravno brzojavko:

»Aktivisti množičnih organizacij iz Poljanske doline, okraj Črnomelj, zbrani na predvolilnem zborovanju v Predgradu, smo pred nedavnim sprejeli žalostno vest o Vaši nenadni boleznii, ki nam je globoko presunila srca. Ves čas, odkar ste se morali ločiti od svojega velikega ustvarjalnega dela in se podrediti boleznii, skrbno zasledujemo Vaše zdravstveno stanje ter vam želimo skorajšnje okrevanje.

Pri reševanju naših dnevnih nalog se vsak čas zavedamo Vaših velikih zaslug za dvig in napredek našega gospodarstva v času NOV, kakor tudi po osvojitvi pri graditvi socializma.

Objubljamo vam, da bomo v naše predvolilno delo in vse ostalo delo vložili vse naše sile v korist skupnih naporov vseh naših narodov!«

ljudstva,« so ugotavljali člani volilnih komisij v straški občini.

Nihče se ni čudil na okrajni volilni komisiji v Novem mestu, ko so kmalu po 8. uri javili iz partizanskih Drganjih sel, da so volitve — prvi v okraju! — že pred 8. uro zjutraj zaključili s stoodstotno udeležbo! Partizani in aktivisti Drganjih sel dobro vedo, da so bile nedeljske volitve naših novih občinskih in okrajnih vodstev predvsem tudi dogodek mednarodnega pomena. Glasovi, ki so jih zavedni doljenjski ljudje dajali najboljšim kandidatom Fronte, so bili od prvega do zadnjega manifestacija naše enotnosti in velike volje, da bomo žrtvovali za boljše bodočnost delovnega človeka vse naše zmožnosti in vso pripravljenost, da si zgradimo srečno in bogato domovino. Nismo pozabili besed maršala Tita iz Dolenjskih Toplic, da je bratstvo naših narodov največje jamstvo naše nadaljnje graditve in moči! In kakor je bil topliški zbor slovenskih brigad naš veliki praznik v septembru, tako so decembrske volitve naša velika zmaga in veličastna manifestacija socialistične zavesti naših delovnih ljudi. Potrđila so neomajno enotnost našega ljudstva, njegovo velikansko zaupanje v Zvezo komunistov in Osvobodilno fronto. Delavci, kmetje in ljudska inteligenca so v nedeljo s svojo udeležbo na volitvah dokazali vsemu svetu, da bomo šli po poti, na katero smo pod vodstvom Partije, združeni v vrstah OF, stopili leta 1941, neomajno naprej do končne zmage!

Ljudstvo Dolenjske je v nedeljo ponovno izreklo svojo voljo: vse za socializem! Velikansko navdušenje množice, kakršnega nismo zlepa opazili na volitvah v zadnjih letih, ki ga sneg, burja

in meteži niso mogli niti najmanj ovirati, je mimogrede pomeđo s tistimi bednimi in revnimi ostanki reakcionarnih vaških mogotcev, podrepnikov vatikanskih hlapcev in ostalih večnih nergačev in strahopetcev, ki so z izmikanjem pred državljansko dolžnostjo hoteli tudi tokrat škodovati poteku vo-

litve in ugledu naše države. Naše nezadržane poti naprej take kaplje v morju jeklene volje naših delovnih ljudi ne bodo ustavljale. V nedeljo smo povedali vsemu svetu:

S TITOM NAPREJ V SOCIALIZEM!

Taki so bili nedeljski volilni rezultati

Okraj Kočevje: Od 21.461 volilnih upravičencev je bilo 13,32% upravičeno odsotnih, volilo pa je 17.995 prisotnih volivcev ali 96,74%.

Okraj Črnomelj: Od 15.783 volilnih upravičencev je bilo 14,04% upravičeno odsotnih, volilo pa je 12.495 prisotnih volivcev ali 92,01%.

Okraj Novo mesto: Od 42.043 volilnih upravičencev je bilo 14,43% upravičeno odsotnih, volilo pa je 32.425 prisotnih volivcev ali 90,14%.

ZMAGA V PARTIZANSKEM KOČEVSKEM ROGU

Navsezgodaj so se začeli v nedeljo zjutraj zgrinjati volivci kočevskega okraja pred volišča. Tekmovalne napovedi številnih občin med seboj, odborov OF in medmestno tekmovalje Novega mesta s Kočevjem, Črnomljem in Metliko, vse to je razgibalo volivce, ki so z volitvami novih občinskih odborov in okrajnih zborov ponovno potrdili svojo državljansko zavest. V mnogih krajih so bile zgodaj zjutraj budnice, v Kočevju pa je igrala rudarska godba. Že pred sedmo uro so se zbirali pred volišči prebivalci, na Po-

lomu pa so volišče odprli na splošno željo ljudstva že ob štirih zjutraj ter ob 7.10 zaključili volitve s stoodstotno udeležbo.

Med prvimi so v okraju zaključili volitve tudi v Cvišarjih pri Kočevju, prav tako Oneku in Ferdrengu. Med seboj so tekmovali tudi delovni kolektivi državnih posestev in že ob osmih zaključili volitve s stoodstotno udeležbo. V znanih partizanskih občinah Kočevska Reka, Draga in Mozelj so do devete ure volili vsi državljani, prav tako tudi v mnogih drugih volilnih enotah. Zlasti so se pri nedeljskih volitvah postavili Dolga vas, Livold, Stari log, Onek, Klinja vas in Osilnica, kjer so bile predvolilne priprave posebno vestne in so zajele vse volivce. Zlasti so se postavili tudi volivci Kočevja, predvsem kočevski rudarji. V Loškem potoku se je najbolj izkazala vas Travnik, kjer so šli frontovci in mladinci s harmoniko in zastavo v sprevedu po sosednih vaseh.

Do 15. ure je bila najslabša občina Dobrepolje, ki je imela le 51% udeležbe, v zgodnjih popoldanskih urah pa se s posebnimi uspehi tudi niso mogle postaviti občine Velike Lašče in Dolenja vas. Zaradi slabih vremenskih razmer so bile kirske zveze iz oddaljenejših krajev precej otežkočene.

SLAVNOSTNO RAZPOLOZENJE V BELI KRAJINI

Navzlic snegu in burji je bila tudi Bela krajina že navsezgodaj v slavnostnem razpoloženju. V Metliki in Predgradu sta godbi igrali budnice, v Predgradu pa so dopoldne odprli tudi drugi zadrugi dom v okraju. Že pred sedmo uro so se ljudje zbirali v gručah pred volišči, da bi čimprej opravili svojo državljansko dolžnost. V Gradacu so prišli volivci na volišča s harmoniko. Velika udeležba je bila v vseh znanih partizanskih krajih, posebno slavnostno pa je bilo razpoloženje v Črnomlju in Metliki, kjer so bila vsa volišča prav okusno okrašena. Že v dopoldanskih urah je dosegla udeležba v teh krajih nad 80 odstotkov, nad 30 vasi pa je volitve zaključilo s stoodstotno udeležbo. Med prvimi, ki so v celoti volili, so bili tudi kanjarski rudarji.

Do 15. ure popoldne je bila splošna udeležba na voliščih 90-odstotna, iz mnogih volišč pa so manjkala še številna poročila, ki so šele proti večeru prišla v roke okrajni volilni komisiji.

KONGRES LJUDSKE FRONTE JUGOSLAVIJE BO 22. FEBRUARJA

Zvezni odbor Ljudske fronte je imel pred dnevi sejo, na kateri je sklenil, da bo 22. februarja 1953 v Beogradu IV. kongres Ljudske fronte Jugoslavije. Dnevni red kongresa bo naslednji:

1. O delu Ljudske fronte Jugoslavije in bodočih nalogah — poroča Edvard Kardelj;
2. poročilo nadzornega odbora;
3. predlog statuta;
4. predlog programa in resolucije;
5. volitve odbora Ljudske fronte Jugoslavije.

Na vsakih 4000 članov Ljudske fronte bo izvoljen en delegat za kongres. Glavni odbori republiške Ljudske fronte bodo glede na število članov Ljudske fronte določili, koliko delegatov bodo volili posamezni okraji in občine. Volitve delegatov naj bi bile zaključene najpozneje do 1. februarja. Delegati bodo voljeni s tajnim glasovanjem.

Vremenska napoved

za čas od 11. do 21. decembra
Mraz s pogostimi snežnimi padavinami; po 13. decembru otrejši mraz.

Zgodnja zima nas je obiskala — že od 3. decembra dalje na Dolenjskem vsak dan po malem sneži ...

Zbor II. grupe odredov v Litiji

Priljubljeni odbor za proslavo II. grupe odredov vabi vse borce partizanskih brigad in aktiviste k svečanostim, ki so povezane s I. zborom borcev II. grupe odredov v Litiji. 13. decembra 1952 bo v dvorani sindikalnega doma Predklinec v Litiji ob 20. uri slavnostna akademija, 14. decembra ob 9. uri svečana seja MLO Litija in proglašenje občinskega praznika, ob 10. uri pa bo slavnosten sprejem partizanskih patrol, predaja zastav II. grupe odredov, nato pa govor generalpodpolkovnika tovariša Dušana Kvedra - Tomaža. V gimnazijskih prostorih v Litiji je od 7. do 14. decembra partizanska razstava.

Udeležite se proslav in prireditev ob I. zboru borcev II. grupe odredov

Včasih najslabši, danes najboljši!

Tako so se odrezali 7. decembra vaščani Doba. Na vseh dosedanjih volitvah je bil Dob skoraj najslabši — ne le po krivdi vaščanov, pač pa po krivdi raznih uslužbencev in odbornikov, ki pri oddajah in davkih niso bili ljudje na mestu.

Pri teh volitvah pa smo si postavili dobre odbornike, ki bodo pravilno zastopali našo vas in upoštevali tudi njene težave. Odločili smo se, da si bomo dvignili življenjsko raven. Delali bomo za to, da nam kmalu zasveti električna luč. Z udeležbo na volitvah, katere smo z stoodstotno udeležbo zaključili v nedeljo ob 13. uri, smo to našo voljo potrdili in hočemo delati z roko v roki z našo ljudsko oblastjo.

Alojz Prosen, Dob 40

v Litiji počastite spomin padlih herojev in junakov narodnoosvobodilne vojne!

POPUST NA ŽELEZNICI ZA UDELEŽENCE ZBORA DRUGE GRUPE ODREDOV

Za proslavo zbora druge grupe odredov, ki bo 14. decembra v Litiji, je na železnici od 10. do 18. decembra za vse vlake 50% popust.

Iz Jesenic, Ljubljane, Novega mesta in Maribora bodo v nedeljo 14. decembra vozili posebni vlaki. Za te vlake velja 75% popust.

Udeleženci proslave naj kupijo na odhodni postaji obrazec K 13 in celo vozno karto. Obrazec morajo dati žigosati v Litiji. Z isto karto imajo potem brezplačen povratek.

Železniške postaje in krajevni odbori Zveze borcev vam bodo dali natančnejša pojasnila. Obiščite v nedeljo 14. decembra Litijo!

ŽEPNI KOLEDARČEK »DOLENJSKEGA LISTA« ZA LETO 1953

Na željo nekaterih naročnikov našega tednika sporočamo, da bomo tudi letos priložili vsem našim naročnikom žepni koledarček za leto 1953 v 52. (zadnji) letošnji številki »Dolenjskega lista«, ki bo izšla v terek, 30. decembra. V tej številki bodo vsi naročniki prejeli tudi čekovne položnice, tako da bodo lahko pravočasno vplačali bodisi celoletno, pol- ali vsaj četrtletno naročnino za leto 1953 in s tem sodelovali v velikem nagradnem žrebanju, ki ga bomo priredili konec januarja za vse stare in nove naročnike našega lista.

Nedeljske volitve - manifestacija naše enotnosti

BELE VRANE

Pojavljali so se seveda tudi poizkusi »opozicije«. V prvi vrsti so med njimi, ki so se volitvam umaknili v zidance in si tam utapljali žalost za »starimi, dobrimi« časi v šmarnici in vinu, nekdanji vaški mogotci. Le-ti so tupatam poslali po kostanj v žerjavico svoje druge garniture — skrite v obleke »na verski podlagi«. Žal jim je v nekaterih krajih naselil ta in oni, ki bi imel veliko več interesa na dobro sestavljenem občinskem odboru, kot pa da živi v senci milosti in berančaja pri bogatem kmetu. Seveda kaj posebnega tudi pri teh volitvah ostanki reakcije niso predstavljali — razen v nekaterih že znanih predelih, kjer se napredek bori s starim svetom in zakoreninjenimi predsodki, pa z ostanki bele garde in njenih skritih privržencev, pa tudi nekaterih zasleplencev.

Da se je topliški župnik odpeljal »na izlet« s kuharico in še nekom ter tako odtegnil volilnemu odstotku v Toplicah zgodnejši boljši uspeh, nas prav nič ne čudi. Volitvam se je umaknila tudi Jerebova, žena premogarja novomeške kurilnice, ki pred vsakimi volitvami nekam »pobegne«, samo da ji ne bi bilo treba na volišče. Je edina, ki je manjkala na volitvah svoje enote in ena izmed tistih, ki so odjedli Novemu mestu manjkajočih 45 stotink enega odstotka za popolno zmago. Podobna je Mikičevi, ženi tekstilnega tehnika v Novem mestu, ki prav tako ni hotela

na volišče. Tem podajata roke Kostrevc Jože in njegova žena s Hlebsaka št. 5, ki sta pred volitvami zbežala z doma, stari materi Jožeti Strupeh pa naročila, da ne sme na volišče, ker »so davki previloki...«

Kaplje — ki so se izgubile v morju — in ki ne predstavljajo in ne pomenijo ničesar!

V slavolokih in mlajih navzlic snegu in burji...

Dolinske kraje okoli Škocjana in Sentjerneja je tokrat spet posekala Suha krajina. Udeležba na volitvah je bila v subokrajnem predelu boljša kakor v šentjernejskem in škocjanskem, volišča pa so bila tudi lepše okrašena. Posebno so se postavili Suhokranjci z mlaji in slavoloki. 11 slavolokov in 22 mlajev so našli člani volilnih komisij v Suhi krajini, dvomimo pa, če so upoštevali vse. V Brezovcu dolu je stalo pet mlajev, v Ambrusu, kjer so imeli na predvečer volitev kres, zjutraj pa budnico, je stal lep slavolok, na Korinju so postavili dva mlaja in slavolok, v Zagradcu so stali štiri mlaji in slavolok, v Žužemberku dva mlaja itd. Nad 30 metrov visoki mlaji so govorili, da ljudstvo z volitvami praznuje! V Ratju je 25 metrov visok mlaj oznanjal, da volijo svoje zastopnike. Navzlic snegu in burji so čakali Suhokranjci pred volišči in živahno razpravljali o kandidatih.

Resna slabost: neurejeni, slabi volilni imeniki!

Menda pri nobenih volitvah še ni bilo toliko jeze in nepotrebnega dela zaradi nepopolnih, slabo sestavljenih volilnih imenikov v nekaterih občinah, kakor v nedeljski! Poglejmo samo žužemberški primer: v volilnem imeniku je vpisan belogardist, ki je svoje zločine že med NOB plačal z glavo — danes pa ga je žužemberška občina »privlekla« spet na dan... Vpisan je n. pr. — spet v Žužemberku! — otrok, rojen leta 1934, umrl pa je leta 1935; vpisano je 16-letno dekle itd. Take napake so povzročale, da je odstotek neopravičeno odsotnih marsikje zelo visok na škodo celotnega volilnega uspeha!

V Novem mestu je vpisanih v volilne imenike nad 200 ljudi, ki jih sploh ni več v mestu, nekaterih celo dve leti in celo več! V Škocjanu je bilo — samo v trgu — takih primerov 14. V Ostrožniku so prišli na volišče ljudje, ki žive 50 let v mokrnoški občini, imajo vse državljanske pravice, pa jih — v imeniku ni! 80-letni možakar v Ostrožniku je prišel na volišče; ker ni bil vpisan v imenik, se je vrnil domov po očala, spet prišel na volišče in dokazal, da ima volilno pravico!

Grajači je treba brezbržnost in skrajno malomarnost vseh tistih državljanov, ki se pri preselitvah itd. ne odjavljajo in ne dvigajo potrebnih izpisov iz volilnih imenikov! V novem mestu so se n. pr. v nedeljo zjutraj trije ljudje odpeljali z vlakom v Maribor na volitve, ker si od tam niso pravočasno priskrbeli izpisov! Neke ženska se je v nedeljo popoldne napotila iz mesta v Brusnice, ker se ni pravočasno prepričala, če je vpisana v volilnem imeniku.

Pozdravite svoje v tujini z "Dolenjskim listom"! Naročite jim ga - hvaležni vam bodo za pozornost!

Sušmarji v obrti in njihov odnos do legalnih obrtnikov in do skupnosti

Vprašanje sušmarjev v obrti postaja iz dneva v dan bolj pereče. Sušmarstvo postaja že problem, ki ga je treba čimprej rešiti v korist legalnih obrtnikov, pa tudi v korist države. Ne le da sušmarji odjedajo kruh legalnim obrtnikom, tudi do skupnosti nimajo nikakih odnosov, saj jim gre samo za postranski zaslužek in dobiček, ki jim čisti in neokrnjeni ostane v žepu, medtem pa mora legalni obrtnik odvajati prilično visoke davke na dohodek in davek na promet proizvodov, če ima pomočnike, še 45-odstotno akumulacijo, če zaposluje vajuje, pa ima še z njimi gotove stroške. Velika večina sušmarjev sploh ni obdavčena. Zato ni nič čudno, da delajo sušmarji svojim »strankam« mnogo ceneje, kot more to legalen obrtnik. Celotno predrzni so sušmarji, da si vzamejo vajuje v uk, katerih seveda nimajo in ne morejo imeti nikjer prijavljenih, in tako prav načrtno vzgajajo nove kadre sušmarjev. Kakšnih nesramnosti so sušmarji zmožni nasproti legalnim obrtnikom, dovolj jasno pove tudi tale primer:

V Otočcu ob Krki (St. Peter pri Novem mestu) je bil pred časom sestanek obrtnikov, na katerem so ob navzočnosti predsednika OBLO razpravljali o razbitju IV. akontacije, ker se jim je prvotna odmera ni zdela dobra. Tu je prišlo na dnevni red tudi sušmarstvo, ki je v kraju samem in okolici precej razpaseno, zlasti v šiviljski stroki. Navzoči obrtniki so bili mnenja, naj se jim davčna odmera zniža in naj se na ta račun obdavči vse tamošnje sušmarje, katere so navedli po imenih. Prvenstveno pa so zahtevali, da je treba vsem tamošnjim sušmarjem prepričati njih protizakonito delo, ker je legalnih obrtnikov že toliko, da lahko zadostno potrebam prebivalstva. Za to

Tu bo treba narediti temeljit red! Občinske volilne komisije so dobile v nedeljo dovolj izkušnje, da s takimi neurejenimi volilnimi imeniki ne moremo na nove volitve. Predvsem je treba odstraniti malomarnosti, ki so nastale pri prepisovanju imenikov! Odpadlo bo potem nepotrebno delo, jeza, stroški — in, kar je glavno: volilni uspehi bodo še boljši!

»Prvi hočem biti na volišču!«

Kakor pri vseh dosedanjih volitvah so tudi na nedeljskih v mnogih krajih starejši državljani pokazali lepe zglede požrtvovalnosti in zavednosti. 76-letni upokojenec Janez Gruđen je prišel na volišče v Splošni bolnici že ob pol šestih zjutraj. 83-letna Rutarjeva je čakala pred voliščem v Ulici Ivana Krajca prav tako že pred šesto uro. Ze ob

»Zaključili smo volitve s popolno udeležbo...«

Na okrajnih volilnih komisijah so peli telefoni ves dan. Važno delo so ta dan opravili telefonisti in kurirji. V mnogih vaseh, kjer so zaradi snega kolezarji odpovedali, so nastopili službo konjeniki, marsikje pa je moral kurir na pot kakor v letih NOB — peš, saj je bila ta zveza z najbolj oddaljenimi vasi pravzaprav edina, ki ni odpovedala...

Kmalu potem, ko so v novomeškem okraju iz Drganjih sel sporočili, da je volila vsa vas, so se začeli vrstiti take in podobne vesti iz Dvora, Straže, Zg. Lakenc pri Mokronogu, volišče Novega mesta, s Straže, v Dobrave, Lisca, Vinkovega vrha, Soteske, Jugorja, Dol. Toplice itd. itd.

Takih poročil je bilo seveda ogromno in žal ne moremo vseh objaviti. Prišla so — čeprav ponekod šele pozno ponoči — tudi iz Razborja pri Čatežu, vasi, ki je bila leta 1943 požgana. Vsi volivci do zadnjega so izpolnili svojo

pol 5. uri zjutraj je v Koritih volila Marija Jarc iz Vrbovca, med prvimi pa so bile do pol šeste tudi Marija Mohorčič in Frančiška Smolič iz Vrbovca.

Do sedmih zjutraj so volili v Crnomlju vsi člani invalidske organizacije. Iz vseh krajev Dolenjske prihajajo poročila, ki govore o zgodnji in stoodstotni udeležbi in validov na volitvah. V Mokronogu, kjer so bila volišča lepo okrašena, so vsi invalidi volili do pol osmih zjutraj. V Rakovniku in Zagradcu so invalidi med prvimi opravili državljansko dolžnost. Terezija Strumbelj, stara 80 let, je šla z Vinkovega vrha v dvorski občini na volišče že zgodaj zjutraj, na poti pa je omagala. Na vsak način je hotela voliti, vendar so jo morali odpeljati domov. Lep primer zavednosti kmečke žene, ki je podoben tistemu žužemberškemu invalidu, ki so ga volivci prinesli na volišče, samo da je lahko izpolnil svojo dolžnost.

»Če sem bil prvi borec narodno-osvobodilne vojske na šmarjskem sektorju, hočem biti prvi tudi na volišču!« je s ponosom dejal Albin Beretič v Smarjeti in prvi volil.

Velika udeležba žena in mladine

Poročilo iz kočevskega, novomeškega okraja in Bele krajine govore na mnogih mestih o organiziranih prihodnih mladine in žena na volišču. Na Dobriču so mladinci priredili budnico že ob štirih zjutraj. V Otočcu, kjer je do sedmih zjutraj volilo že 40% volivcev, je mladina prišla na volišče z zastavo in harmoniko ter prepevala partizanske pesmi. Prav tako je bilo razpoloženje v Straži, na volišču v Smarjeti in v Mokronogu, kjer so začeli z volitvami ob petih zjutraj. Vsa mokrnoška volišča so tekmovala med seboj, tako da je bila na vseh voliščih v prvih jutranjih urah kar gneča. Razpoloženje je dvigala kakor v Metliki tudi v Mokronogu godba. Na Rakovniku je bilo ob pol sedmih vse pripravljeno za volitve. V Trebnjem so se postavili med prvimi gasilci, ki so prišli na volišče ob šestih (razen dveh). Hudejčani — člani OF — so volili vsi že ob šestih zjutraj. Na Trebelnem so začeli voliti ob sedmih zjutraj. Volišča so bila lepo okrašena. Iz oddaljenih vasi je bila težava s poročili zaradi snega in slabih potov. Žene, članice sekcije žena v Straži, so med prvimi v okraju stoodstotno volile in pripomogle k lepi zmagi svojega kraja.

dolžnost! Gorenja vas - Golek, Skovec pri Veliki Loki, Krtnina in druge vasi so volile stoodstotno. Dvor, Dol in Gornji Kot, Skopice, Jama, Podgozd, Lašče, Sred. Lipovec in še in še — sama znana imena, ki tudi tokrat niso zatajila svoje časti. V Mirni peči so volili vsi volivci. V Biški vasi, koder je včasih volilo je 30 odstotkov prebivalcev, so v nedeljo popoldne čakali na volišču samo še tri volivce... Ljudstvo je sprejelo in pozna svojo pot.

S 5. seje OLO Novo mesto

V sredo, 3. decembra 1952 je bila 5. redna seja okrajnega ljudskega odbora Novo mesto, zadnja pred potekom mandata dobe dosedanjega OLO. Seja, na kateri so bili tudi ljudski poslanci narodni heroj Jože Borštnar, Franc Kreše-Coban, Franc Kolar, zastopnik garnizije JLA major Nardin ter direktorji in upravniki večjih novomeških podjetij in tovarn, je bila zanimiva in zelo razgibana zaradi živahnega sodelovanja odbornikov v razpravljanju. Udeležilo se je 115 odbornikov, ki so z veliko pozornostjo poslušali obsežno poročilo predsednika OLO Viktorja Zupančiča.

O gospodarskem napredku okraja v zadnjih letih, predvsem pa v letu 1952, o komunalnem gospodarstvu, kmetijstvu, zadrugi, obrti, trgovini in gostinstvu, napredku industrijskih podjetij, o davčni politiki, elektrifikaciji in pod., o vsem tem je govorilo predsednikovo poročilo. O posameznih poglavjih poročila bo »Dolenjski list« pisal še v prihodnjih številkah, ker so nadvse zanimiva za primerjavo z delom OLO in z gospodarskim stanjem okraja v preteklih letih.

Številni odborniki, ki so posegli v razpravljanje, so dopolnili predsednikovo poročilo s podatki o delu posameznih občin, s uspehi v elektrifikaciji in pod. Ugotovili so velik napredek delavskih svetov v samopravljanju in ustvarjenega dobička dela svojih rok lepe zneske posameznim občinam za dvig komunalnega gospodarstva, naplavo elektrike, stanovanjske hiše in pod. Med ostalimi je odbornik Rajer iz Straže poudaril, da si mora odbornik ljudske oblasti nenehno prizadevati, da razširi svoje politično obzorje, vse naše delo pa moramo usreščevati s stališča resničnega socialističnega čustvovanja. Nikdar ne pozabljamo na žrtve naših herojev in pridobitve NOB, ki nam omogočajo, da gradimo vse to, za kar so žrtvovali življenja naši najboljši borci. — Posebno zanimiv je bil obsežen pregled odbornika Staneta Smida o komunalnem gospodarstvu v okraju, za katerega je bilo izdanih nad 108 milijonov dinarjev, najvišja vsota v vseh letih po osvoboditvi.

Kratke vesti

USTAVNI ZAKON PREDVIDEVA PREČEJŠNJE SPREMEMBE V ZVEZNIH IN REPUBLIŠKIH ORGANIH OBLASTI

Pred kratkim je bil objavljen osnutek ustavnega zakona. Ta osnutek predvideva, da bo odpravljena vlada, oblastvene funkcije pa bo prevzel zvezni izvršilni svet. Posebna zanimivost osnutka je uvedba funkcije predsednika republike. Osnutek je bil sedaj predložen v javno razpravo. Vsak državljan in vse družbene organizacije imajo pravico dati pripombe k osnutku. Zvezna skupščina bo o ustavnem zakonu predvidoma razpravljala januarja prihodnjega leta.

VOLITVE V OBČINSKE ODBORE

V nedeljo so bile volitve v občinske odbore ne samo v Sloveniji, pač pa tudi v Srbiji, Hrvatski ter Bosni in Hercegovini. Po dosedanjih podatkih je bila povsod zelo lepa volilna udeležba. V Sloveniji je bilo izvoljenih 7872 odbornikov in sicer 1142 v okrajne oz. mestne ljudske odbore, 6730 pa v občinske ljudske odbore. Povprečna volilna udeležba je bila 95,86%. Najbolj se je pri volitvah izkazal Maribor, kjer je volilo 99,78% prisotnih volivcev.

TUDI V CONI B TRŽASKEGA OZEMLJA SO VOLILI

V okrajne svete koprškega okraja je bilo izvoljenih 31 Slovencev in 19 Italijanov, v občinske odbore pa 136 Slovencev in 80 Italijanov. V koprškem okraju je glasovalo 95,09% vpisanih volivcev, v bujskem pa celo 98,07% vo-

livcev. Visoka volilna udeležba je najboljši odgovor tržaškim sovinitom in tistim v Italiji, ki vztrajno širijo glasove o preganjanju v con B tržaškega ozemlja.

MEDNARODNA FOTORAZSTAVA V LJUBLJANI

Ze dober teden je odprta v Ljubljani Mednarodna fotografizstava. Na njej razstavlja nad 100 amaterjev iz 37 držav. Doslej je obiskalo razstavo že nad 25.000 ljudi. Vse ljubitelje lepe fotografije obisk razstave prijetno preseneti.

Z ZBORI PROIZVAJALCEV SMO ZAKLJUČILI PRVI DEL VOLITEV

Do 3. decembra so v vsej Sloveniji končali tudi z volitvami v zbere proizvajalcev. Skupno je bilo izvoljenih 673 ljudi, od tega 440 iz industrije.

SNEŽNI METEŽI PO VSEJ DRŽAVI

Pretekli teden so začeli divjati, posebno na jugu in vzhodu države, veliki snežni meteži. V Gorskem Kotarju so vse ceste tako zatrpale s snegom, da je skoraj vse promet ustavljen. Na Velebitu in sosednih vrhovih dinarskega gorstva je zapadlo po več metrov snega. Največ snega je zapadlo v srednji Bosni. Muhasta zima je sicer prinesla tudi nekaterim slov. krajem tanjšo ali debelejšo snežno odejo, toda še daleč ne tako izdatno kot v Bosni ali v Liki. Na Gorenjskem v dolinah ni snega, pač pa ga je v planinah zapadlo okoli 30 cm.

Prvi jugoslovanski kardinal — vojni zločinec

Nad 800 delavcev in nameščencev Novega mesta in bližnje okolice se je zbralo v četrtek, 4. decembra, popoldne v veliki dvorani Doma JLA na delavsko politično predvolilno zborovanje. V sprevidih z zastavami so prihajali naši delovni ljudje navzlic snegu in slabemu vremenu. Kolektiv opekarne Zalog je prišel na zborovanje peš iz Zaloga. V domu je bilo premalo prostora za vse, ki so se udeležili zadržane predvolilnega množičnega zborovanja.

Na zborovanju je govoril tajnik Glavnega odbora Zveze sindikatov Slovenije tov. Mavricij Borc o delavskih svetih in izvoljenih zborih proizvajalcev, ki bodo zavzeli v našem družbenem življenju pomembno, odločujočo vlogo. Med drugim je govoril tudi o izdajalski in imperialistični politiki Vatikana in Moskve, ki vsak po svoji strani strežeta po življenju našim narodom. Poudaril je pomen v občinski in okrajne ljudske odbore ter pozval delovne ljudi, naj oddajo svoje glasove najprej prednostno za socializem. Za njim sta govorila še predsednik OSS tov. Ludvik Golob in Rudi Mraz, nato pa so z velikim navdušenjem pozdravili predlog, da se odpočije županemu ministru FLRJ protestna resolucija proti zadnjemu izzivanju vatiškanskih nasilnikov, v kateri je rečeno: »Delavci in uslužbeni novomeških podjetij, zbrani na velikem manifestacijskem predvolilnem zborovanju v Novem mestu, najodločneje protestirajo proti najnovjši, skrajno izzivalni

gašti Vatikanu nasproti naši državi in našim narodom. Imenovanje škofa Stepinca za kardinala smatramo za globoko preračunano sovražno dejanje Vatikana in blatenje ogromnih človeških žrtev naših narodov v času NOB, za katere nosil velik del krivde prav Stepinac. Za naše ljudi in za vse poštene ljudi na svetu, ki poznajo njegovo zločinsko delovanje med vojno, je Stepinac velik vojni zločinec, ker je odgovoren za pokolje stotisočev nedolžnih ljudi pri nas. Smatramo, da še tako debel škrlatni kardinalski plašč ne more zakriti z nedolžno krvjo svojega naroda oškropljenega vojnega zločince Stepinca. Visoki cerkveni krogi v Vatikanu so z imenovanjem Stepinca za kardinala ponovno dokazali, da odobravajo bratomorno klanje, ki so ga pri nas povzročili, odobravalni in tudi pri njem sodelovali posamezni najvišji cerkveni predstavniki v naši državi, med katerimi je na prvem mestu škof Stepinac.

Dobro vemo, kaj hoče s tem imenovanjem doseči Vatikan, in prav zato predlagamo naslovu, da najodločneje nastopi proti temu imenovanju. Če že hoče Vatikan imeti Stepinca za kardinala ali za celo za papeža, naj ga pokliče k sebi. Pri nas, med našimi ljudmi, ki so bili priča vseh zločinov Stepinca in ostalih zločincev, pa ni mesta za take »verske predstavnike.«

V imenu vseh delovnih ljudi Dolenjske:

OKRAJNI SINDIKALNI SVET V NOVEM MESTU

Kaj predvideva perspektivni plan novomeškega okraja

V popoldanskem nadaljevanju se je vzbudil izredno zanimanje predlog okrajnega perspektivnega plana javnih del za leta 1953-1955, ki ga je podal Lovro Grden, predsednik gospodarskega sveta na OLO. Dosedanji okrajni ljudski odbor je s predlogom bodočih del pripravil novemu okrajnemu zboru obsežen delovni načrt, ki pomeni začetek odpravljanja dolenjske gospodarske zaostalosti. O perspektivnem načrtu bomo v našem listu še pisali, danes pa podajamo njegove glavne postavke.

V okraju je med ostalim predvidena gradnja tovarne viskoze (umetnih vlaken). Glavna surovina — bukovina, les sploh, premog, voda in električna energija (v načrtu je gradnja velikih hidroelektrarn na Savi pri Krškem!) — vse to je na Dolenjskem. Delovne sile imamo v izobilju (saj n. pr. nenehoma pišemo in govorimo o Suhi krajini, Podgorju itd.), za izpremembo socialnega sestava prebivalstva na Dolenjskem pa je tak večji industrijski obrat nujna potreba in edini izhod iz dosedanje zaostalosti.

V Kandiji tik mesta bo že v letu 1953 zrasla tovarna za predelavo mleka, opremljena s stroji iz pomoči UNICEF. Tovarna, ki bo predelala lahko na dan do 20.000 litrov mleka, bo mleko predvsem pasterizirala, predelovala pa ga bo tudi v surovo maslo. Seveda bo s tem v zvezi takoj treba ukreniti vse potrebno, da se bo dvignila molznost dolenjskih krav, ki so zdaj med najslabšimi v republikih. Odpraviti bo treba zakotne plemenjake, urediti postajo za umetno osemenjevanje na Grmu ter urediti delo plemenilnih postaj pri zadrugah in drž. posestvih. — Posebno skrb predvideva perspektivni plan živinoreji kot glavni gospodarski panogi dolenjskega kmeta. Prirediti bo treba vrsto živinorejskih razstav, uvesti mletno kontrolo v zadrug, izločiti vso klavno živino in jo nadomestiti s plemenskimi pasmami. Skodljivo prekupevanje z govedom občutno kvari že dosežene uspehe in ga bo treba omejevati. Urediti bo treba vaške gmajne, na katerih so legla metljivosti. Urediti bo treba prav tako vprašanje konjačij in ostale

probleme živinoreje. OLO bo zato osnoval fond za napredek živinoreje, v katerega bodo prispevale vse klavnice, obrati za predelavo mesa in mlekarne.

V načrtu je med drugim tudi gradnja večjega obrata za predelavo mesa. Znano je, da izvaja Dolenjska precej živine, ki pa med potjo obutno pada na klavnosti in s tem izgublja na vrednosti (poleg tega, da gredo okraju v izgubo vse devize, ki jih dobe drugi prekupevalci z izvozom). Zgrajena bo nadalje moderna vinska klet, obnovitvena postaja za vinogradništvo in sadjarstvo naših vinogradov in sadovnjakov. Urediti matičnjaka, plantažnih sadovnjakov na področju Klevevca, Brezovice, Orehovice, Brusnice, Male Loke, Mirne in Birčne vasi itd. so nadaljnje naloge za dvig dolenjskega vinarstva in sadjarstva. Urejene bodo nadalje sorte poizkusne postaje za ugotavljanje najdonosnejših in najprikladnejših sort v poljedelstvu. Za kmetijstvo bo nabavljenih med ostalim še 20 traktorjev z vsemi priključki, 5 Unimogov, 15 novih mlatilnic, ročni motorni stroji itd.

Nadaljevala se bodo tudi elektrifikacijska dela pod Gorjanci, v dobnriškem področju, Trebeljno-Cešnjice, Mirna vas, Sela-Sumberk, Zagorica-Bič, Kamence, Zbure, Zalovče in še nekateri drugi kraji bodo dobili elektriko luč. Več cest bo novo zgrajenih oziroma dograjenih. Vso pomoč bo nudil OLO nadaljnji obnovi krajev, porušeni v letih NOB, predvsem pa bo pomagala Mokronogu in Žužemberku. Gradnji stanovanj bodo delovni kolektivi tovarn in podjetij posvetili prav posebno pozornost predvsem v Novem mestu, Straži, Dol. Toplicah in drugje.

Perspektivni plan obsega nadalje naloge obrti, trgovine, gostinstva in turizma. Ze na seji OLO so ga odborniki dopolnili s tehničnimi predlogi, običine pa ga bodo s sodelovanjem svojih volivcev in svojih podjetij lahko še razširile, seveda v okviru razpoložljivih sredstev. Pametno gospodarjenje občinskih ljudskih odborov bo zato posej že bolj kakor dozdaj glavni vir nenehne dviganja življenjske ravni delovnega ljudstva.

Vrhovec pri Šentjerneju

Iz našega konca dosledaj se nismo ničesar brali v Dolenjskem listu, zato smo sklenili, da se malo oglasimo. Do lani naše tri vasi, to je Vrbovec, Volčja vas in Rakovnik niso veliko vedele o frontni organizaciji. Ko pa smo si lani v decembru izvolili za predsednika vaškega odbora OF Ivana Zafira, čevljarja iz Volčje vasi, se je tudi pri nas malo razgibalo, čeprav gre za težavo. Spoznali smo, da nam ta organizacija lahko samo koristi pri našem vsakdanjem delu in nam pomaga. Le žal, da smo si večinoma z aginim predsednikom OF stalno v nasprotovnanju. Saj nam boče samo dobro, pa je le tako težko ubogati. S težavo se nagovora, da smo si vsaj za silo popravili nekatero vaške poti, vsa pa so nujno potrebna popravila, saj je blato, da komaj izkramo noge iz njega in hodimo po travniku, da si se v tem delamo škodo. Koliko težave ima predsednik OF, da spravi ljudi na sestanek. Objubljajo se, le pridejo no, pa se tisti, ki pridejo, samo kritizirajo, namesto da bi prišli za delo in za lastnimi silami popravili, kar se da popraviti, in tega ni malo. Voda nam je odnesla že nič koliko zemlje samo zaradi tega, ker niso očistili jarki.

Sedaj gre za diščenje sadnega drevja, pa ti najdajo posamezniki tudi proti temu polno izgovorov. Kaže, da ne privošči svojim otrokom zdravega sadja in se menda boje, da bi se snovila, da bi ga lahko prodali in z denarjem plačali davke. To je nekaterim tako težko dopovedati, da je kar edino. Enkrat nas je predsednik vaškega odbora OF sklicoval k volčkovskemu studencu, da bi se pogovorili o popravilu in diščenju. Pa ni prišlo do nobenih sklepov, zato se vsakič sami razgovarjamo. Potem ko se je predsednik sam lotil dela. Očistil je studence, napravil mostiček in klopico za postavitev brenite ali skaf. Proti Hostovemu Janezu in Božičevemu Francu je bila taka meja, da je šla živina komaj skozi. Sam je obekal to živo mejo, ki sedaj nič več ne smuka senenih vozov kot prej. Pripravil nas je do tega, da smo obsekali mejo tudi proti napajališču, prizadeva pa si, da bi se pot popravili. Se polno je takih problemov, pa nam ne gre v račun, da bi vse to lahko sami napravili, kot zatrjuje predsednik Zafira. Mnogi mu to prizadevnost celo zamerejo, ker ni domačin. Pa bi bilo le prav, če bi ga ubogali in posnemali.

Mokronog

Blizajoči se zimski meseci so tudi prebivalci Mokronoga kar nekako poživili. Če greš mimo prostorov bivše menze, opaziš živahno vrvenje mladih deklet. Kaj pa je to? No, nič drugega, kot enomesečni kuharski tečaj. Za to so se poznamo članice organizacije AFZ že pred časom. Ker pa je tečaj bilo precej vprašanje, kje dobiti kuhinjske in ostale stvari, so se odločile za rešeno. V novembru imajo že ta zamisel ponovno oživila. Nad 20 kmečkih deklet iz okolice mokronogske občine obiskuje ta tečaj. Zaradi precejšnjega števila so se razdelile na dva oddelka in sicer dopoldanski in popoldanski. Na tečaju imajo tudi po dve uri predavanja iz gospodinjstva, pa tudi iz matematike, slovenščine in drugih predmetov. Vse stroške za tečaj so prevzela dekleta sama. Plačila bodo učiteljico-kuharico, najemninu za prostor in elektriko. Ves potreben material za kuhanje in peko prinesejo od doma. Tu se bodo privadila dobremu gospodinjstvu, ki je tudi kmečkemu dekletu v življenju neobhodno potrebno. Zelimo pa, da ta tečaj tudi v prihodnosti v Mokronogu vsaj še toliko deklet, ki bodo gotovo z veseljem stidile prvih tečajnicam.

Člani Rdečega križa so skupno z občinskimi ljudskimi odbori poskrbeli, da imajo tudi dekleta, ki so obveznice predvojske vzgoje, lovsrtna predavanja. To delo je prevzel dr. Feme, ki ga štiri mladi deklet poslušajo dvakrat na teden ob večernih urah. V predavanjih obravnava razne bolezni in način zdravljenja.

Obeta se nam šoferske tečaj, ki se bo začel v začetku decembra. Občinski ljudski odbor zbira prijave, katerih ima že lepo število. S tem tečajem bo ustrezno mnogim ljudem, ki se želijo spoznati šofersko tehniko. Tudi občina sama bo pri tem mnogo pridobila, saj bo v slučaju morebitne nesreče lahko takoj pri roki človek, ki bo vešč šofiranja. Upam, da bomo o delu in uspehih bodočega tečaja lahko še kaj poročali. F. B.

Sela pri Hinjah

Tudi v Suhli krajini je postalo živahno, odkar se po vaseh pripravljajo na volitve. Pa ne samo to. Ko so ljudje popravili poljske prideleke, da ni treba noč za nočjo odganjati z njih divje prašiče, ostaja več časa, da se posvetijo tudi drugemu delu. Dekleta so se na mladinskem sestanku domeni, da bodo v zimskih mesecih obiskovala gospodinjstvi tečaj, na katerem si bodo pridobila praktičnega znanja za kuhanje in ustrezno stanovanje. Največje zanimanje pa je za učenje računanja, zlasti iz valne, saj je v Suhli krajini ovrčena precej razvita.

Mladina vasi Sela, Vrh, Višjeje in Lopata je že izvolila novo funkcionarje in delegate

IZ NAŠIH KRAJEV

za okrajno mladinsko konferenco. Vsaka vas bo imela svoj mladinski aktiv, le Sela in Vrh ostata združeni. Vse štiri vasi pa bodo imale skupen mladinski pevski zbor in igralno družino. Prijav je precej in bomo takoj pričeli delati, da bodo tudi oddaljene vasi v Suhli krajini videli kakšno kulturno prireditev. Vendar pa je precej pereča vprašanje, kje bodo dobili dvorano in oder. Igralci bodo morali oder sami postaviti v lokalnem razredu, ki je za take oddaljene vasi precej premajhen, noli pa bodo igrali na prostem. Upamo, da bo še sčasoma rešeno vprašanje dvorane, saj bo kmalu narejena dvorana v združenem domu v Zvirčah. V Hinjah bodo morda tudi našli kakšen primeren prostor, na Selih pa, ki so sicer odmaknjene od glavne ceste, a so zato nekakšno središče Suhle krajine, je v načrtu gradnja nove šole. Dokler pa dvorane ni, bo mladina delala pod goštom »korajža velja« in bo tudi v danih pogojih poskušala narediti kolikor bo mogoče.

Dekleta obiskujejo tečaj za zdravstveno vzgojo ženske mladine. Že na prvem tečaju so spoznale, da se bodo učile o stvarih, ki bodo koristne njim samim, saj je za kraje, ki so oddaljeni od zdravniške in bolnišnične, osnovna zdravstvena vzgoja še posebno važna. C. M.

Vrhpolje

Kar so objubili, so izpolnili: na Dan republike je zagorela elektrika v Vrhpolju pod Gorjanci, vasi, ki je tudi bila zelo prizadeta od zadnji vojni. Čestitamo vsem organizatorjem, predvsem kmetijski zadrugi v Vrhpolju, ki je znala v tako kratkem času izpeljati tako veliko nalogo, o čemer bomo še podrobneje poročali.

Predgrad ob Kolpi

Pred kratkim je umrla v Lukovdolu na hrvaški strani Kolpe Anka Krizmanič, ki je dočkala kaj redke starosti 106 let. Vse do konca je bila v celoti čista ter je opravljala razna dela do svoje smrti.

V vasi Zapeč ob Kolpi so pred nedavnimi našli na vaški lipi obesenega moškega. Ugotovili so, da je to brusar Tomo iz Razdregu. Zapustil je ženo in dva otroka. Kaj ga je prignalo do obupa, ni znano, domnevajo pa, da je bil posredi nesrečni alkohol.

Zgodovinsko obeliskno drugojo zasedanja AVNOJ v Jajcu smo v predgradu prislavili naš svečano v nabito polni dvorani zadržnega doma. Mladinska godba pod vodstvom Jožeta Smalca starejšega je zapela »Hej Slovani«, tajnik OLOJ tovariš Drago Aupič pa je spregovoril o pomenu tega dneva. Ob spremljavi godbe je nato zapel mladinec Tinče Nagode prigodno pesem, nastopili pa so tudi mladinci z deklaracijami, za zaključek pa je še zapel glasbeni zbor. Prebivalci Jenje vasi se zelo jezijo, ker kot izgleda, letos še ne bodo imeli električnega toka. Jelenja vas je od Predgrada oddaljena komaj dobrih 400 metrov, zato so Jelenčani zaposlili Elektro podjetje, da tudi do njihove vasi čimprej zakoliči traso daljnovežnega toka. Kot ostale vasi so tudi oni že veliko pomagali pri napeljavi elektrike v Poljansko dolino in tudi sedaj so pripravljali še pomagati toliko časa, da bo električna luč zasvetila povsod.

V 48. številki našega lista se nam je med vestmi iz Predgrada vrnila neljubna pomota. Ni res, da je Jože Dolar ustrelil v Grašiči divjega prašiča, pač pa je tega ustrelil ob neki drugi priložnosti v loviški lovski družini skupno z drugimi lovci.

Tudi na Tolstem vrhu je zagorela elektrika

Kdo izmed Dolenjcev ne pozna prijazenega vinorodnega grča Tolsti vrh? Prav pod Gorjanci leži med Brusnicami in Orehovicco. Hišice na njem se ti zdijo kakor izgubljene ovčice, tako so raztresene med vinogradi. Malo jih je in njihovi prebivalci so skromni, a delovni ljudje, saj se preživljajo samo od tega, kar jim daje trta. Letos jih je zato prizadela suša in toča, saj je trta dala komaj tretjino normalnega pridelka.

Ze lani so vaščani razmišljali o elektrifikaciji, pa jim takrat ni uspelo. Te zamisli so se ponovno oprijeli letos in začeli z delom. Kmalu so se pokazale skoraj nepremagljive težave, ker ni bilo denarja in nevarnost je bila, da se bo treba lepi želji po elektriki za gotovo dolgo odročiti. Tedaj pa je prislohit pomoč okrajni ljudski odbor s kreditom in delo na elektrifikaciji je zopet steklo. Sprejeli so obvezo, da bodo praznovali 29. november pri električni luči. To obvezo so tudi izpolnili in na letošnji praznik republike jim je prvič zasvetila električna luč. Veliko je bilo teba dobre volje in požrtvovalnosti, toda trud ni

Ob izdajanju novih delovnih knjižic

Več mesecov je že minilo, odkar so okrajne posvojalnice za delo in komisije pri OLO seznanile delovne kolektive, ustanove, družbene in društvene organizacije, zasebne dalodajalce in druge z raznimi instruktajznimi sestanki, kako je treba začeti zbirati dokumente, na podlagi katerih bo delavec in nameščencem priznana dosedanja delovna doba, nakar bodo dobili nove delovne knjižice. V novomeškem okraju je n. pr. posredovalnica za delo doslej že izdala kakšnih 100 novih delovnih knjižic. Že 500 prijav za nove knjižice pa je sprejela od raznih podjetij in ustanov. Komisija pri OLO rošuje prijave in bodo knjižice v najkrajšem času izdane.

Dokladi prava kaže, da komisije, postavljene pri podjetjih in ustanovah za zbiranje dokumentov in dajanje napotil delavcem in uslužbenecem premo tolačnico pomen novih delovnih knjižic. Vse preslabo so razložili delavcem in uslužbenecem njihove dolžnosti pri zbiranju dokumentov itd. Marsikje delavec in uslužbenec nista seznanjena s tem, da bo delovna knjižica postala pomembnejši dokument, ki bo vseboval vse podatke njegovih delovnih razmerij. Delovna knjižica bo postala glavno dokazilo za uveljavljanje vseh pravic, ki po zakonitih določilih pripadajo delovnim ljudem pri nas.

Zato je prva stvar, da seznanimo slehernega delavca z vsebino in pomenom nove delovne knjižice. To delo mora biti vsaj delno opravljeno vnapreje, kar je v vprašanje, ki izhajajo iz njegovega delovnega razmerja. Službena leta in delovna doba, ki bo vsebovana v delovno knjižico, bo v bodoče edino priznana zakonita osnova za dosego vseh pravic, ki izhajajo iz tega. Odpadlo bo vsakršno drugačno dokazovanje delovne delovne dobe, da bo delovna knjižica postala edini izmed najpomembnejših činiteljev pri določanju plače, pobotek za napredovanje in uslužbenecem premo tolačnico pomen novih delovnih knjižic. Vse preslabo so razložili delavcem in uslužbenecem njihove dolžnosti pri zbiranju dokumentov itd. Marsikje delavec in uslužbenec nista seznanjena s tem, da bo delovna knjižica postala pomembnejši dokument, ki bo vseboval vse podatke njegovih delovnih razmerij. Delovna knjižica bo postala glavno dokazilo za uveljavljanje vseh pravic, ki po zakonitih določilih pripadajo delovnim ljudem pri nas.

Zato je prva stvar, da seznanimo slehernega delavca z vsebino in pomenom nove delovne knjižice. To delo mora biti vsaj delno opravljeno vnapreje, kar je v vprašanje, ki izhajajo iz njegovega delovnega razmerja. Službena leta in delovna doba, ki bo vsebovana v delovno knjižico, bo v bodoče edino priznana zakonita osnova za dosego vseh pravic, ki izhajajo iz tega. Odpadlo bo vsakršno drugačno dokazovanje delovne delovne dobe, da bo delovna knjižica postala edini izmed najpomembnejših činiteljev pri določanju plače, pobotek za napredovanje in uslužbenecem premo tolačnico pomen novih delovnih knjižic. Vse preslabo so razložili delavcem in uslužbenecem njihove dolžnosti pri zbiranju dokumentov itd. Marsikje delavec in uslužbenec nista seznanjena s tem, da bo delovna knjižica postala pomembnejši dokument, ki bo vseboval vse podatke njegovih delovnih razmerij. Delovna knjižica bo postala glavno dokazilo za uveljavljanje vseh pravic, ki po zakonitih določilih pripadajo delovnim ljudem pri nas.

Zato je prva stvar, da seznanimo slehernega delavca z vsebino in pomenom nove delovne knjižice. To delo mora biti vsaj delno opravljeno vnapreje, kar je v vprašanje, ki izhajajo iz njegovega delovnega razmerja. Službena leta in delovna doba, ki bo vsebovana v delovno knjižico, bo v bodoče edino priznana zakonita osnova za dosego vseh pravic, ki izhajajo iz tega. Odpadlo bo vsakršno drugačno dokazovanje delovne delovne dobe, da bo delovna knjižica postala edini izmed najpomembnejših činiteljev pri določanju plače, pobotek za napredovanje in uslužbenecem premo tolačnico pomen novih delovnih knjižic. Vse preslabo so razložili delavcem in uslužbenecem njihove dolžnosti pri zbiranju dokumentov itd. Marsikje delavec in uslužbenec nista seznanjena s tem, da bo delovna knjižica postala pomembnejši dokument, ki bo vseboval vse podatke njegovih delovnih razmerij. Delovna knjižica bo postala glavno dokazilo za uveljavljanje vseh pravic, ki po zakonitih določilih pripadajo delovnim ljudem pri nas.

Zato je prva stvar, da seznanimo slehernega delavca z vsebino in pomenom nove delovne knjižice. To delo mora biti vsaj delno opravljeno vnapreje, kar je v vprašanje, ki izhajajo iz njegovega delovnega razmerja. Službena leta in delovna doba, ki bo vsebovana v delovno knjižico, bo v bodoče edino priznana zakonita osnova za dosego vseh pravic, ki izhajajo iz tega. Odpadlo bo vsakršno drugačno dokazovanje delovne delovne dobe, da bo delovna knjižica postala edini izmed najpomembnejših činiteljev pri določanju plače, pobotek za napredovanje in uslužbenecem premo tolačnico pomen novih delovnih knjižic. Vse preslabo so razložili delavcem in uslužbenecem njihove dolžnosti pri zbiranju dokumentov itd. Marsikje delavec in uslužbenec nista seznanjena s tem, da bo delovna knjižica postala pomembnejši dokument, ki bo vseboval vse podatke njegovih delovnih razmerij. Delovna knjižica bo postala glavno dokazilo za uveljavljanje vseh pravic, ki po zakonitih določilih pripadajo delovnim ljudem pri nas.

Zato je prva stvar, da seznanimo slehernega delavca z vsebino in pomenom nove delovne knjižice. To delo mora biti vsaj delno opravljeno vnapreje, kar je v vprašanje, ki izhajajo iz njegovega delovnega razmerja. Službena leta in delovna doba, ki bo vsebovana v delovno knjižico, bo v bodoče edino priznana zakonita osnova za dosego vseh pravic, ki izhajajo iz tega. Odpadlo bo vsakršno drugačno dokazovanje delovne delovne dobe, da bo delovna knjižica postala edini izmed najpomembnejših činiteljev pri določanju plače, pobotek za napredovanje in uslužbenecem premo tolačnico pomen novih delovnih knjižic. Vse preslabo so razložili delavcem in uslužbenecem njihove dolžnosti pri zbiranju dokumentov itd. Marsikje delavec in uslužbenec nista seznanjena s tem, da bo delovna knjižica postala pomembnejši dokument, ki bo vseboval vse podatke njegovih delovnih razmerij. Delovna knjižica bo postala glavno dokazilo za uveljavljanje vseh pravic, ki po zakonitih določilih pripadajo delovnim ljudem pri nas.

Zato je prva stvar, da seznanimo slehernega delavca z vsebino in pomenom nove delovne knjižice. To delo mora biti vsaj delno opravljeno vnapreje, kar je v vprašanje, ki izhajajo iz njegovega delovnega razmerja. Službena leta in delovna doba, ki bo vsebovana v delovno knjižico, bo v bodoče edino priznana zakonita osnova za dosego vseh pravic, ki izhajajo iz tega. Odpadlo bo vsakršno drugačno dokazovanje delovne delovne dobe, da bo delovna knjižica postala edini izmed najpomembnejših činiteljev pri določanju plače, pobotek za napredovanje in uslužbenecem premo tolačnico pomen novih delovnih knjižic. Vse preslabo so razložili delavcem in uslužbenecem njihove dolžnosti pri zbiranju dokumentov itd. Marsikje delavec in uslužbenec nista seznanjena s tem, da bo delovna knjižica postala pomembnejši dokument, ki bo vseboval vse podatke njegovih delovnih razmerij. Delovna knjižica bo postala glavno dokazilo za uveljavljanje vseh pravic, ki po zakonitih določilih pripadajo delovnim ljudem pri nas.

bil zastoj. S prizadevnim delom in vztrajnostjo so pokazali tudi drugim vsem, kaj se da doseči. Hvaležni so okrajnemu ljudskemu odboru za razumevanje in pomoč, brez katere ne bi mogli navzlic dobri volji dokončati napeljave, zahvala pa gre tudi vsem, ki so s prostovoljnimi delom ali drugače pripomogli do uresničitve tega, o čemer se nekako samo sanjali, danes pa je že resnica. Vse priznanje gre tudi vaščanom, posebno Janezu Šiškoju, ki se je prvi zavzel za to misel in tudi vodil vsa dela pri elektrifikaciji.

Tako je majhna vas svečano proslavila državni praznik in se priključila mnogim vsem, ki jim je že zasvetila električna luč v naši socialistični domovini. P. A.

Žužemberk na dan volitev

Ze pred šesto uro jutraj se je množica volivcev dremala pred volišči, da bi glasovala za kandidata OF. V Žužemberku so se najbolj odrezali invalidi desnega brega, ki so prvi glasovali skoraj stoočstovno. Župnik Jože Ogrin poudarja čisto drugače prizadevanja ljudske oblasti kot njegov prednik, ki je med ljudi sejal je mržnjo. Pri maši je župnik Ogrin dejal, da je sedaj konec igračkjanja in da morajo iti vsi brez izjeme na volišča in voliti najboljši ljudi. Sam je prišel med prvimi volivci že zgodaj jutraj. Stari Kraševci, ki ima že 85 let in njegova žena, sta volila prva. Tudi 89-letna Lučeva je odšla na volišče, čeprav sta volila mlajša in 70-letna zakonca Jernejčevci so volili med prvimi. Jalovi so bili izgovori volivcev v Budgajni vasi, češ da ne morejo na volitve, ker nimajo čevljev, vendar pa so bili skoraj vsi že jutraj pri maši, seveda obuti. Njihova udeležba na volišču jim ni kakor ne more biti v čast, sicer pa tudi drž. pregovor: »Kolikor ti oblasti, toliko oblasti tebita«.

Poročila iz Gradenca in Ljplja so govorila o skrajno površno pripravljenih volilnih imenih. Mnogo volivcev je bilo izpuščenih in so nekateri lahko upravičeno užaljeni. Zato je na nekaterih voliščih vladala prava zmešnjava. Dva volivca, ki sta hotela voliti, volilna komisija ni našla. V imeniku in ju je odšlo, čeprav sta v resnici bila vpisana. Celotno trije Miričevi iz Gradenca so bili izpuščenji iz imenika — po čigavi zaslugi? Nič posebno se niso odrezali tudi v Draščih vasi, ker vlada med vaščani precejšnja nesloga.

Napeto tekmovalstvo se je razvilo na voliščih dosega in levega kraka Krke. Žužemberčani na desnem bregu so odločno vodili, le nekaj zakrknjenecv jim je onemogočilo stoočstovni rezultat. S tako visoko udeležbo na voliščih so Žužemberčani dokazali, da so že precej obrabunali s starimi nazori in stopili na pravilno pot z ljudstvom.

Nedejske volitve so pokazale, da je večini volivcev razumela svoje državljansko dolžnost. Zato pa je med njimi še nekaj ljudi, ki nečejo razumeti današnjega razvoja. Med te spada tudi Marinčičeva iz Žužemberka, ki je nekemu aktivistu, kateri jo je vlijudno vprašal, če je že bila na volišču, odgovorila, da je »med njo in komunizmom« Kovečič Roge, Marinčičevi povsem le to, da je bila ona kriva, da se izgubila sina, saj je prav ona silila med domobranci. Sin je bil na pravi poti, ona kot mati pa mu jo je preprečila. Marinčičevi naj tudi ne uide iz spomina, da njena hči študira s pomočjo ljudske oblasti in da ona sama proti skupnosti ne pomeni ničesar. Zaveda namreč, da je prav ona bila grobokop lastnemu sinu!

Umrl je Nace Mrvar, v soboto 6. decembra je po daljši bolezni umrl v starosti 70 let Nace Mrvar po domače Jurka iz Smihela pri Žužemberku. Bil je član Zveze borcev, OF in tudi dolgoletni član občinskega odbora. Naj mu bo lahka slovska zemlja! S. H.

Halo, tukaj pošta Hinje!

Pretekli teden so Suhokrajci dobili telefonično zvezo z Novim mestom in ostalimi kraji. Nova proga skozi Dvora, Hinj, Poloma, Starega Joga na Kočevje, Suhokrajci so z ljudski oblasti zelo hvaležni, obenem pa tudi ponosni, da bodo po »drat govori po cellem svajtu«!

Lepa proslava Dneva republike v Žužemberku

Ob navzočnosti predstavnikov krajevne oblasti organizacij in ljudstva je bila na predvečer Dneva republike ob nabito polni dvorani svečano akademija. Tov. Lavričeva je v svečanem govoru prikazala pomen velikega praznika, dijaški zbor je navdušili z lepim petjem vse navzočce. Pevovalji podlagamo na srec, naj neježe že dobro obdelani pevski dragulji. Priznava so zarajali zaininjsi, ki so šele pred nekaj meseci prestopili prvih šolski prag. Stidile so pionirke, nato deklaracija »Praznika republike«. Mlada, a mnogo obetajoča Ivanka Hribar je za ta dan sama sestavila pesmico »Jugoslaviji za rojstni dan«, ki jo je z občutkom tudi podala. Mladi pesnik in o njenih delih bomo pisali v eni prihodnjih številki našega lista. Stideli so strumni pijri s puškami, nato pa nežne simbolične vaje mladinc, za zaključek pa je bil prisrčni prizor »Kuharica Katica«. Ob lepi in uspehi proslavi moramo naglasti izredno požrtvovalnost učiteljskega kolektiva. S. H.

V Draščih nam je posvetila elektrika

29. november je bil veliki praznik vseh narodov Jugoslavije. Svečano so po vseh vaseh in mestih proslavljali rojstni dan naše republike. Tudi v Draščih smo ta dan svečano proslavljali. Teža dne je v naši prijazni vasi prvič posvetila električna luč. Vsi vaščani so bili veseli in razigrani. Tudi pionirji smo se radovili njimi. Vsa vasa se je držala okrašeni šoli in vsi smo se veselili ob tem skupnem dvojnem prazniku. Težko, a

OBVESTILA

ZAHVALA
Ljudski odbor Mestne občine Novo mesto. Svet za zdravstvo in socialno skrbstvo, se javno zahvaljuje delovnemu kolektivu Tekstilne tovarne v Novem mestu za podajanje 100.000 dinarjev, katere je daroval kolektiv mestni občini za socialne potrebe mesta.

Hkrati podajamo obračun o razdelitvi tega zneska: Novo ustanovljenemu Društvu prijateljev mladine je bilo podarjenih 30.000 din za Novoletno jelko. Dijaška menza je dobila 25.000 dinarjev, 45.000 dinarjev pa je bilo razdeljenih med socialno najbolj šibke meštane Novega mesta. K zadnji vsoti je prišel tudi znesek 3000 dinarjev, ki ga je Svetu za zdravstvo in soc. skrbstvo podaril delovni kolektiv Mestne pekarije, kateremu se pravtako javno zahvaljujemo za uvidenost in pomoč. Ob 29. novembru, Dnevu republike, so socialno ogroženi v mestu prejeli torej skupno 50.000 dinarjev.

Svet za zdravstvo in socialno skrbstvo prosti ob tej priložnosti delovno kolektivno posameznike v Novem mestu, da sledijo vzgledu kolektivov Tekstilne tovarne in Mestne pekarije in prispevajo v sklad za socialno pomoč, ki je bil ustanovljen pri podpisaneemu svetu.

Ljudski odbor Mestne občine Novo mesto Svet za zdravstvo in soc. skrbstvo

VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM, OBČINSKIM Ljudskimi ODBOROM, OBRTNIM, KMETIJSKIM, ORGANOZIJAM, DRUŠTVOM IN ZASEBNIM POKLICEM

Čestitke za novoletno številko, ki bo izšla konec leta v razširjenem obsevu in povzročila našim sprejemom do 29. decembra. Prosim, pohitite z naročili, da vam lahko zagotovimo potreben prostor. Uprava »Dolenjskega lista«

z dobro voljo so naši bratje in sestre hodili na delo. Tudi mi bi jim radi pomagali pri delu, a naše roke so zaenkrat še prebiske. Vsem pa, ki so s svojimi žuljavimi rokami pomagali pri elektrifikaciji, se iz srca zahvaljujemo. Posebno pa smo hvaležni ljudski oblasti, ki nam je veliko pripomogla, da smo prišli do tako teško pričakovane električne luči! Zvonko Pezdire, pionir

Sinji vrh

V začetku novembra smo imele skupni sestanek mladinke in žene, katerega sta se udeležili tudi poslovodnja kmetijske zadruge tovariška Dupinova in učiteljica. Na tem sestanku smo se dogovorile za dva izobraževalna tečaja, katerih vodstvo je takoj prevzela tov. Dupinova. Najprej smo pričeli s prikojevalnim tečajem, katerega obiskuje že sedaj 20 tovarišic trikrat tedensko ob večerih. Nekateri mladinke prihajajo v dežujo in mrazu tudi po dve uri daleč, kar je dokaz velikega zanimanja za izobrazbo. Ko bo končan prikojevalni tečaj, bomo takoj začele z gospodinjstvom tečajem, za katerega je prav tako veliko zanimanje.

Naši tečajji pa niso samo strokovnega značaja, ampak se učimo še marsikaj drugega. Učiteljica tovariška Ivančeva nam predava o lepem vedenju, o splošni higieni, pa tudi računstvo bomo ponovile, saj je marsikatera že pozabila, kar se je naučila v šoli; tiste, ki so hodie v šolo med vojno, pa niti niso imele prilike, da bi se naučile najpotrebnejših stvari.

Da nam je sedaj v zimskem času omogočeno strokovno in praktično izobraževanje, se moramo zahvaliti naši ljudski oblasti, pa tudi tovariški Dupinovi, ki poleg svojega dela še najde časa, da posreduje svojega znanje drugim, prav tako pa tudi učiteljici Ivančevi, ki prav tako pomaga povsod, kjer je treba. V. Spehar

Krepak porast društev, Partizan na Dolenjskem

Med osnovnimi nalogami, ki si jih je zadal okrožni odbor »Partizana« Novo mesto v letošnjem letu, je bilo ustanavljanje novih društev povsod, kjer so dani pogoji. Po prizadevanju posameznih inštruktorjev je uspelo v kratkem času poleg prejšnjih šestih društev ustanoviti še sedem novih, tako da ima sedaj okrožni odbor v celoti 13 društev. Prej so obstajala društva razen v Novem mestu še v Otočcu, Smihelu pri Novem mestu, Trebnjem, Mirni in Metliki, na novo pa so bila ustanovljena še v Dolenjskih Toplicah, Šentjerneju, Smarjeti, v Mirni peči, Crmošnjicah, v Semiču in Crnomlju. Vsa ta društva imajo popolne odbore s prednjaškim zborom, le nekateri ne treba še izpopolniti. V načrtu je še ustanovitev društev v Straži, Žužemberku, Šentrupertu in Mokronogu. Pred drugo svetovno vojno so namreč v vseh teh krajih obstajala telovadna društva, zato menimo, da ob kolikajski dobri volji vseh ljubiteljev telovadbe, tako mladih kot starejših, ne bo večjih težav pri ustanavljanju društev. Cilji naše telovadne organizacije »Partizana« so vsakomur znani in jih ni potrebno še posebej razlagati.

Okrožni odbor se zaveda svoje naloge in vidi pred seboj potrebe društev in njihove začetne težave. 26. oktobra je organiziral v Novem mestu predelavo zletnih prostih vaj za vse oddelke. Na vabilo okrožnega odbora se je odzvalo 32 vodnikov in vodnic vseh oddelkov, ki so predelali skupno vso predvideno gradivo v prostih vajah in celotni spored vseh oddelkov v zletnem mnogoboju. Spored je dovolj obširen za redno delo v vseh društvih, treba ga je samo razdeliti in morda tu in tam dopolniti z lastnim sporedom, kar je naloga vodnikov, pomoč, zlasti šibkim društvom, pa bodo še naprej nudili člani okrožnega odbora.

Zelo majhna in šibka so denarna sredstva, s katerimi razpolagajo društva, posebno nekatera mlajša, in je v tem pogledu stanje skoraj kritično. Od 13 društev imata telovadnico samo dve — na Mirni in v Metliki, v Semiču

Turnir novomeškega šahovskega kluba

Šahovski društvo Novo mesto ima pravkar turnir za klubsko prvenstvo. Udeležencev je 12, vsi so kategorizirani igralci in sicer eden II. kat., eden III. dila IV. ter sedem V. kategorije. Dosele so bili doseženi sledeči rezultati: Verbič je premagal Kustelica, Finka in Sitarija, Skrabli Verbič in Belopavličič, dr. Goleš Skrablja, Sitarija, Jovovič in ing. Lovkova, Kastelic ing. Lovkova, Eržen Kastelica, Fink Erzena, Sitar ing. Lovkova; remi so končale partije Verbič — Jovovič, Verbič — ing. Lovko, Verbič — Eržen, Skrabli — Kastelic, ing. Lovko — Fink, Eržen — Sitar.

Zaenkrat ima največ izgledov za osvojitvej prvega mesta dr. Goleš, ki je doslej zmagal v vseh partijah, za najvišja mesta pa se bodo predvidoma borili še Fink, Verbič, Sitar in Eržen. Se ena zanimivost turnirja so razen zgubljenih partij tudi izgubljeni igralci. Mihelin in Strajnar sta se namreč za turnir prijavila nato pa neznanomirno izgubila. Srednji najditelj naj in ostalo ob torkih in petkih v kavarni! To velja tudi za Belopavličiča, ki se je po prvem porazu umaknil nekam v samoto. Š. D.

KONČAN JE POLFINALNI TURNIR — — Pretekli teden je bil končan polfinalni turnir za prvenstvo SD »Stojan Puc«, na katerem je v štirinajstih borbah sodelovalo 16 šahistov — V. kategorijom. Na turnirju je poleg višješolcev sodelovalo tudi 7 pionirjev, od katerih je dosegel največji uspeh Franc Dejak z osvojitvijo prvega mesta. Od 15 dosežitljiv točk je nabral kar 12 in pol (83,33 %) in se poleg ostalih petih plasiral na finalni turnir kluba. Drugo do tretje mesto si delita Borut Kožuh in Julij Golobič z 11 točkami (73,33 %), medtem ko si četrti do šesto mesto na tabeli delijo Drago Vojševič, Miroslav Lovko in Zoran Ličina z 2. točkama. M.

Takoj po končanem polfinalnem turnirju se je v sredo začel finalni šahovski turnir za prvenstvo SD »Stojan Puc« — gimnazije Novo mesto. Kakor smo pričakovali, so se za turnir prijavili vsi, ki so si pridobili pravico do sodelovanja, razen Šile, ki se iz nepravilnih razlogov ni prijavil. Verjetno misli, da mu nasprotniki, razen štirih ali petih, niso dorastli. Vse take pojave moramo ostro obsojati, ker na takih turnirjih ne gre za napredek posameznika, temveč vseh sodelujočih.

Tako se je 15 najboljših IV. kategorijom pričelo borbo za prvaka društva in za doseženje III. kategorije. Za III. kategorijo morajo doseči 70% dosegljivih točk, kar je precej. Presenečenja v prvih

Herojska pot II. grupe odredov

Decembra 1941. leta sta komandant Stane in komisar Tomaž formirala II. štajerski bataljon iz molniške, stiške in mokronoške čete. Bataljon je krenil po nalogu Glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet v pomoč partizanskim edinicam na Štajersko, kjer je bil največji pritisk Nemcev. Na tem pohodu se je bataljon spoprijel z nemškimi edinicami iz Litije, kjer je zmagal na Libergu 25. decembra 1941. Takoj po tej zmagi je krenil bataljon na Primskovo, kjer se je spoprijel z italijanskimi edinicami in tudi iz te borbe odšel kot zmagovalec. Bataljonu se je 5. januarja 1942 priključila grosupeljska četa. V noči od 6. na 7. januar je napadel bataljon postojanko na Turjaku in od tu odšel na Pugled, kjer je preživel. Ko se je umaknil sneg prvim spomladanskim dnevom, je po borbi na Pugledu 23. marca 1942 odšel bataljon na sektor Muljava. Ker se je tu močivo stalno jačalo, sta se formirala dva bataljona, in sicer Marokov in Ristov bataljon, štab bataljona pa se je preimenoval 5. aprila 1942 v Štab I. slovenske partizanske brigade. Glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet pa je v tem času izdalo povelje, naj se štab II. štajerskega bataljona preimenuje v štab II. grupe odredov, 1. maja 1942 se je tako formirala II. grupa odredov, ki je imela še tri bataljone. Najvažnejše naloge II. grupe odredov so bile: mobilizacija fantov in mož, zbiranje orožja, politična vzgoja med ljudstvom in ustanavljanje odborov Osvobodilne fronte kot prvih nosilcev ljudske oblasti. Te naloge je II. grupa odredov častno opravila, saj je bilo 1. maja v II. grupi odredov že več kot 500 borcev, ki so bili oboroženi s 24 strojnicami, dvema težkima strojnicama in puškami.

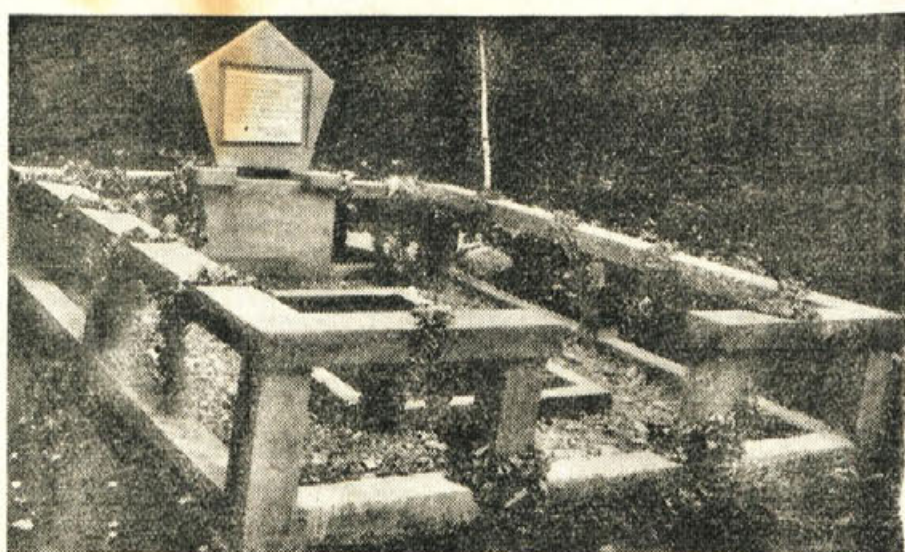
19. maja 1942 so krenili štirje bataljoni II. grupe odredov s Police proti Jevnici, kjer so se na Jančah spopadli z močnimi edinicami nemške vojske in policije. V tej borbi je padlo okrog 400 Nemcev, medtem ko je imela II. grupa odredov 13 mrtvih. Zapolnila je tudi mnogo važnega orožja. Potem je grupa krenila nazaj na stare položaje v okolico Muljave in nadaljevala z nalogami, ki jih je opravljala že pred pohodom na Štajersko.

Od 6. do 11. junija je 6000 Italijanov prodiralo iz Žužemberka in Stične z namenom, da bi uničili edince II. grupe in hkrati odvzeli partizanom osvobojeno ozemlja. Italijani pa so doživeli poraz, na bojišče je obležalo več kot 400 Italijanov, partizani pa so imeli štiri mrtve. 20. junija so krenili štirje bataljoni II. grupe odredov na pohod čez Gorenjsko, kjer je glavno poveljstvo odredilo, naj II. grupa odredov skupaj s prvo grupo odredov osvobodi teritorij na Gorenjskem. II. grupa je šla prek Turjaka na Sv. Vid do Stare Žage pri Vrhniki. 28. junija je napadel Zdravkov bataljon vlak, ki je vozil iz Borovnice proti Verdu. Ta bataljon je rešil pri tem napadu na vlak več kot 300 internirancev. Bataljoni so potem nadaljevali pohod čez železnico v Polhograjske Dolomite, kjer so imeli 30. junija borbo z Italijani, ki so pritiskali iz Polhogrove Gradca in Vrhnike. 1. julija so šli vsi štirje bataljoni čez mejo, ki jo je zasedlo okoli 3000 vojakov nemške policije. Skozi to zasedo se je prebil samo Jankotov bataljon, medtem ko so ostali trije bataljoni prešli mejo šele po treh dneh. Vsi bataljoni so se potem združili na Gabrški gori, kjer je bila 14. julija velika borba dveh bataljonov II. grupe, medtem ko je Jankotov bataljon napadel Lučne.

Edince II. grupe odredov so skupaj z gorenjskimi edinicami rušile mostove, zasekavale ceste, postavljale stalne zasede in izvršile partizanski manever

v Selški in Poljanski dolini. V času nemške ofenzive na Blegoš se je II. grupa odredov umaknila na Jelovico in od tod napadala nemške edince v hrbet. Iz te ofenzive se je Simonov bataljon, ki je napadal z Mohorja, umaknil in šel čez Naklo in Preddvor proti Kravcu, kjer je naletel pod Krvavcem na močno nemško zasedo, utrpel nekaj izgub ter nadaljeval pot v Kamniško Bistrico. Od tu je po spopadu z Nemci nadaljeval pot čez Konja, Veliko planino, Menino planino na Dobrovlje, kjer se je združil s Savinjskim bataljonom. Kranjčev bataljon pa se je zapletel v borbah na Jelovici s 15.000 Nemci in se po štirih dneh prebil iz obročev ter šel preko doline Save na Karavanke, prebil zasedo na cesti pri Sv. Ani in nadaljeval pohod čez Košto na Slovensko Koroško. Nad Apačami pri Galiciji se je spopadel z SS-oddelki. Pri tem spopadu so imeli Nemci velike izgube, bataljon pa je zaplenil precej orožja. Dne 26. avgusta 1942 sta padla na tem mestu prva dva slovenska partizana. Bataljon je nadaljeval pohod čez Mozirsko planino na Pohorje. Ta bataljon je bil v letu 1942 ena najbolj aktivnih partizanskih edinic v Sloveniji.

To je samo v kratkih obrisih nakazana pot borcev II. grupe odredov, po kateri jih je vodil komandant Stane, njemu pa so stali zvesto ob strani Skala, Tomaž in Marok. Vsem tem so borci neomajno zaupali.

Spomenik v Razvajih pri Sinjem vrhu, kjer so fašisti 28. oktobra 1941 ubili Franceta Speharja in Miho Mukavca

MLADA POTA naših dijakov

V življenju naše študirajoče mladine je po osvobodilni vojni zevala občutna vrzel — dijaki srednjih šol doslej niso imeli svojega lista, svojega osrednjega glasila, ki bi bil njihov skupni glas, pobudnik in tribuna njih samostojne tvornosti, zlasti slovsvene, hkrati pa še splošno kulturni vzgojvalec s posebnim ozirom na dijaka. Res imajo marsikatero gimnazije svoj list, glasilo literarnih krožkov, ki ga pišejo, urejujejo in razmnožujejo dijaki sami. Tudi tak list lahko opravlja hvalno naloge, marsikje jo prav uspešno opravlja, ostane pa seveda le v ozkem krogu. Sploh je treba dijake na gimnazijah za tak »domač« list čimbolj navdušiti, z njim jim zbudimo zanimanje in veselje do samostojnega udejstvovanja, ljubezen do lepega slova, hkrati pa damo resničnemu talentu možnost, da se že zgodaj odkrije. Višji in širši namen, hkrati pa tudi pomen, ima seveda tiskan list, skupno dijaško glasilo, ki ni le glasnik ozkega krožka, temveč vseh dijakov, in kjer družno z mladimi sodelujejo tudi starejši, da ima tako dijakova mlada pot zanesljivo mentorje.

Da ustrezne potrebi lista za srednješolsko mladino, je Mladinska knjiga v Ljubljani začela izdajati »Mlada pota«. Prvi dve številki (oktober, november), ki sta izšli, izpričujejo, da je urejevalna lista v dobrih rokah in da bodo Mlada pota res tako dijaško glasilo, ki bo ustrezalo težinam novega časa, novi socialistični stvarnosti, kar se pravi socialističnemu človeku, socialistični družbi, katere pomenljiv član je prav tako je dijak. Seveda urednik v prvih številkah še ni mogel ujeti čisto pravega tona za dijaški list, gotovo skrajja tudi nima še dovolj primerne gradiva, zlasti iz vrst dijakov, toda začetne težave so pri slehernem listu običajni pojav. Priručno spremeno besedo je novemu listu napisal na pot, kot »pozdrav tovarišev, ki pred našo javnostjo kot predstavnik ljudske oblasti odgovarjajo za prosvetna in šolska vprašanja«

— France Kimovec-Žiga. Njegov uvodnik, oziroma nagovor dijakom, zveni v tehle osnovnih akordih: »Bodite ponosni in prizadevni, »Ne zapirajte se sami vase, »Bodite skromni in požrtvovalni, »Bodite vedri, veselite se življenja, ki je lepo in bo še lepše, »Boj za mir zahteva odločnih, borbenih ljudi, krepkih značajev, ki znajo dobro ločiti resnico od varljive propagande« itd.

V literarnem delu lista so prispevki Franceta Bevka (List iz dijaških spominov), Ivana Potrča (Profesor), Etbina Kristana (Rdečkar Tinče), Branke Jurca (Sovražnika), Gabra (Tovariši), pesmi sta prispevala Matej Bor in Vida Tauffer, od dijakov pa Janez Dokler.

Literarni del prvih dveh števil Mladih potov dopolnjuje nekaj tehničnih člankov s področja naše umetnostne kulture. Sem spadajo zlasti prispevki Karla Dobje o Slovenski partizanski grafiki (v prvi številki, ki je posvečena ustanovitvi slovenskih partizanskih brigad in ilegalcem), o sliki Jurija Subica: Pred lovom in o slikarju Hinku Smrekarju. Vsi trije članki so opremljeni s slikami, kot posebna priloga listu je Subičeva slika Pred lovom (v več barvah) in pa satirična risba Hinka Smrekarja: »Nesmrtni Koseski in ta pr'smoleni dohtar A. D. 1842«, ki bo dijakom še posebno ugajala, saj kaže »nesmrtnega Koseskega in pr'smojenega Prešerna«, kakor so takrat puhlo glavi slovenski veljaki vrednotili pesnika z Vrbe. Iz naše literarne zgodovine sta članka o Kersniku in Podlimbarskem, spomnil pa se je list še stoletnice rojstva srbskega pisatelja Sime Matavulja, čigar roman Bakonja fra Brne poznamo sedaj tudi v slovenskem prevodu. Sledijo razne zanimivosti, ocene in literarni pogovori, tako da so Mlada pota ne le kvalitetne, temveč tudi živopisne dijaški list in smo s tovarišem Žigo-Kimovcem uverjeni, da bo uspešno opravljal svojo lepo naloge in zaozal plodno brazdo med našo študirajočo mladino.

KUD v Žužemberku je podalo obračun.

V sredo 3. t. m. je ob veliki udeležbi članstva podalo KUD obračun dela. Iz uvodnega poročila predsednika Mrvarja smo videli, da je društvo imelo kljub težavam lepe uspehe. Popolnoma pa se bo razmahnilo, ko se bo vselilo v novi zadržni dom, kjer bo oder opremljen s sodobnimi pripomočki. Igralska družina je nastopala in gostovala z vrsto uspešnih iger in je žela priznanje. V diskusiji so bile iznesene ostre kritike, da dopisnik tovariš Hotko vse premalo poroča o kulturnem udejstvovanju ali pa njegovi

dopisi romajo v koš uredništva. Knjižničarka Lavričeva je poročala, da je občutno padel krog bralcev predvsem zato, ker knjižnica ne more nuditi dovolj knjig bralcem, ker nima dovolj finančnih sredstev za nabavo novih knjig. Občinski odbor do danes knjižnici še ni priskočil na pomoč. KUD ima tudi izvrsten pionirski in močan pevski zbor, na žalost pa je ostal brez pravega strokovnega vodstva. Člani KUD so sodelovali pri vseh proslavah državnih praznikov.

Ugotovili smo, da bi bil uspeh še večji, če bi vsi sodelovali, saj sloni vse prosvetno delo na prizadevanju učiteljsvu. Ponovno smo izvolili tv. Mrvarja za predsednika. Naloge so obširne. Razmah bo KUD doživelo takrat, ko bo v novih prostorih zadržnega doma s pomočjo prosvetnih delavcev uspešno razvijalo kulturno poslanstvo, ki je pri nas tako nujno potrebno. S. H.

Nižja gimnazija v Trebnjem ima svoj list

Pionirji na nižji gimnaziji v Trebnjem so začeli izdajati ilustrirani list »Zarja«. Izšlo je že nekaj števil, preden so profesorji o tem kaj vedeli, vse pa je prijetno presenetila iniciativa mladih talentov. V list pišejo najbolj podjetni pionirji, naslovno stran pa urejuje Tone K. List izhaja približno vsakih 14 dni.

Dobro bi bilo, da bi jim omogočili razmnoževanje lista na ciklostil, ker je sedaj seveda pisan samo z roko. S tem bi list pridobil na obliki, mladim sodelavcem lista pa bi bilo to v vzpodbudo za nadaljnje delo. Med njimi je nekaj takih, ki so dali že nekaj odskih prireditev, deloma po lastni scenariji in režiji. Prav zato mislim, da zaslužijo podporo prosvetnih delavcev in staršev V. F.

NEKAJ BESED O RAZGAS. I POSTAJI

»Kaj je z novomeško Razglasno postajo? Kakor, da je izumrla. Ze dosedanje oddaje kvalitativno niso bile najboljše, zdaj pa Razglasna postaja sploh molči. Najbrž sta jo mraz in mokrota zatrla,« tako modrjaje Novomeščani, ki so opazili, da »novomeški radio« ne dela.

Pa si oglejmo nekoliko to našo Razglasno postajo. Ko se je ob proslavi brigad preselila v svoj novi studio v Sindikalni dom, se je zdelo, da bomo posluhal z njo zadovoljni. Nekaj časa je bilo vse v redu, ob prvem dežju pa je postaja območnila, oziroma so se »zvoniči sami s seboj menili«, kakor so dejali hudomušni Novomeščani. Zakaj? Slabo žico, ki je predvidena samo za tako napelavo, ki je začelena pred vremenskimi neprilikami, je dež premočil in tako ni bilo mogoče sprejeti signala ni 50 metrov od ojačevalca, kaka šele pri Metropoli, ki je od studia oddaljen najmanj 700 metrov. Se slabše pa je bilo ob prvem snegu, ki je prepereto žico sploh pretrgal. Razen tega pa redno dela v studiu samo en napovedovalec, ki ob enem oddaja objave, menja plošče in manipulira z aparaturo. Na tak način pravilno delo ni mogoče in so pazve med posameznimi deli objave prav občutne, poleg tega pa se pojavljajo še druge nevednosti. Zato se ne smemo čuditi takemu delu Razglasne postaje.

Ze davno smo govorili o tem, da bi delo izboljšali. Res je Razglasna postaja z velikimi težavami dobila prostor, kaj pa drugo? Manjka žice, manjka ljudi in včasih celo dobre volje. Sklenjeno je bilo, da se na čast VI. kongresu ZKJ postavi nova linija po načinu telefonske napeljave, toda odgovorni ljudje okrog Razglasne postaje so toliko časa cinalci, da ta naloga še danes ni izpolnjena. Kaj bo šele, ko bo zapadel sneg? Sicer bi se pa morali pozanimati tudi za sponse napovedovalce, ki naj bi opravljali v studiu nekako dežurno službo. Mestni odbor (ali pa tudi kdo drugi, ki mu Razglasna postaja objavlja) bi napovedovalcu za njegovo poztrovalno delo lahko dal kakšno nagrado. Vemo, da je tisk vesela, vso pomočjo, Novomeščani, bi se delo Razglasne postaje lahko neprimerno izboljšalo. Pripraviti je treba dober kader za bodoči Radio Novo mesto, ki ga imajo člani našega Radio-kluba že v načrtu.

Poleg drugega pa smo poslušalci Razglasne postaje tudi že naveličani vedno ene iste glasbe. Tistih nekaj plošč, ki so na dnevni spored, se kar naprej in naprej vrta. Poslušati bi bilo treba med novomeškimi podjetji, ki imajo boljše finančne možnosti, za kakšno nabralno akcijo, ki naj bi podprla Razglasno postajo, če ne drugače, pa vsaj s ploščami! Treba je le poztrovalnosti in dobre volje, pa bo šlo. Spet bomo slišali: »Tukaj Razglasna postaja Novo mesto. Poslušajte objave!« M.

Volišča v gimnaziji, osnovni šoli in Irči vasi so bila najlepša

Le potni izgled novomeških volišč je pregledna posebna komisija iz Mestnega odbora OF, ki je na dan volitev zdala tole poročilo: »Ob 7. uri je začela komisija z delom ter obšla vseh 34 volišč in končala z delom ob 14. uri. Ogladati si ni mogla voliše v prvem dežju pa je postaja območnila, oziroma so se »zvoniči sami s seboj menili«, kakor so dejali hudomušni Novomeščani. Zakaj? Slabo žico, ki je predvidena samo za tako napelavo, ki je začelena pred vremenskimi neprilikami, je dež premočil in tako ni bilo mogoče sprejeti signala ni 50 metrov od ojačevalca, kaka šele pri Metropoli, ki je od studia oddaljen najmanj 700 metrov. Se slabše pa je bilo ob prvem snegu, ki je prepereto žico sploh pretrgal. Razen tega pa redno dela v studiu samo en napovedovalec, ki ob enem oddaja objave, menja plošče in manipulira z aparaturo. Na tak način pravilno delo ni mogoče in so pazve med posameznimi deli objave prav občutne, poleg tega pa se pojavljajo še druge nevednosti. Zato se ne smemo čuditi takemu delu Razglasne postaje.

Ze davno smo govorili o tem, da bi delo izboljšali. Res je Razglasna postaja z velikimi težavami dobila prostor, kaj pa drugo? Manjka žice, manjka ljudi in včasih celo dobre volje. Sklenjeno je bilo, da se na čast VI. kongresu ZKJ postavi nova linija po načinu telefonske napeljave, toda odgovorni ljudje okrog Razglasne postaje so toliko časa cinalci, da ta naloga še danes ni izpolnjena. Kaj bo šele, ko bo zapadel sneg? Sicer bi se pa morali pozanimati tudi za sponse napovedovalce, ki naj bi opravljali v studiu nekako dežurno službo. Mestni odbor (ali pa tudi kdo drugi, ki mu Razglasna postaja objavlja) bi napovedovalcu za njegovo poztrovalno delo lahko dal kakšno nagrado. Vemo, da je tisk vesela, vso pomočjo, Novomeščani, bi se delo Razglasne postaje lahko neprimerno izboljšalo. Pripraviti je treba dober kader za bodoči Radio Novo mesto, ki ga imajo člani našega Radio-kluba že v načrtu.

Poleg drugega pa smo poslušalci Razglasne postaje tudi že naveličani vedno ene iste glasbe. Tistih nekaj plošč, ki so na dnevni spored, se kar naprej in naprej vrta. Poslušati bi bilo treba med novomeškimi podjetji, ki imajo boljše finančne možnosti, za kakšno nabralno akcijo, ki naj bi podprla Razglasno postajo, če ne drugače, pa vsaj s ploščami! Treba je le poztrovalnosti in dobre volje, pa bo šlo. Spet bomo slišali: »Tukaj Razglasna postaja Novo mesto. Poslušajte objave!« M.

Splošni bolnici v Kandilji in pri Putniku, kjer je volilna komisija že zaključila delo in odstranila okras pred prihodom komisije. Komisija si je najprej ogledala volišča na periferiji mesta, in sicer: obe voliše v hotelu Kandija volišče v TIN, volišče v Zabji vasi, na Grmu, volišče »Pionir« pri Jelščku, v Narodni banki v Kandilji, na Drenku, v Bršljnu pri Kumpu, v Zadržnem domu, pri Dreniku, v Keramiki in volišče pri Osolniku. Nato si je komisija ogledala še volišča v mestu.

Vsa volišča so bila v glavnem lepo okrašena. Zelo veliko truda je bilo vlozeno zlasti v volišča na periferiji, kjer so bili lokali sami po sebi slabi in so postali lepi šele z okrasitvijo, medtem ko je bilo treba vložiti le malo truda v lokali, ki so že sami po sebi lepi (n. pr. Osolnik, Putnik, mali salon hotela Kandije).

Slaba stran nekaterih volišč (pri Invalidih, TIN) je bila v tem, da vhod na volišče v notranjosti stavbe sploh ni bil označen. Pri nekaterih voliščih (Kastelic, Zabja vasi) niso bile vedno dovolj pospravljene, po nekaterih voliščih pa so bile izboščene hrvaške zastave (Sindikalni dom, Kump), ker ne ločijo nekateri zvezne zastave od republiške. Nekatera volišča so bila premajhna (TIN, Keramika, Zadržni dom) in zato ni bilo mogoče miz razmestiti tako, kot bi to zahtevala povsem pravilna ureditev volišča.

Volišča bi razdelili na tri terenske skupine: na desni breg Krke, volišče v prvi skupini je bilo v Irči vasi, kjer so vložili v okrasitev največ truda. V mestu je bilo daleč najlepše volišče v gimnaziji, medtem ko so si za okrasitev največ prizadevali volišča osnovne šole. V tretjem sektorju pa je bilo najlepše volišče pri Dreniku.

Komisija je po opravljeni vseh volišč prišla do sklepa, da je najlepše volišče na vsem področju Ljudskega odbora mestne občine v gimnaziji, drugo najlepše v osnovni šoli, tretje pa v Irči vasi.

Novo mesto, 7. decembra 1952.

Člani komisije: Janko Jarc, Franc Moretti, Bogo Komelj

Prva operacija s pomočjo umetnega srca

»Borba« od 25. novembra poroča o zanimivi operaciji, ki so jo izvedli ameriški zdravniki v bolnišnici Herper v mestu Detroit. 41-letnemu človeku so rešili življenje s tem, da so zaustavili delovanje njegovega bolnega srca, medtem pa so izčrpali njegovo kri v umetno srce, ki je med operacijo skrbelo za reden krvotok in delavnost mozga. Mehanično srce je bilo izdelano v nekem institutu univerze v Michiganu; to je izredno kompliciran in natančen aparat. Najprej so ga preizkusili z vrsto operacij na pseh. Pri prvi operaciji človeškega srca je »umetno srce« v redu delovalo celih 50 minut, zdravniki pa so medtem lahko v miru operirali del njegovega srca. — Kirurgiji srca se iz izumitvijo novega aparata odpre velike možnosti.

Nočni spopad

Bilo je spomladi tisoč devet sto dvainštiridesetega leta. Temna noč je pokrivala Novo mesto. Luči po stanovanjih in lokalih so bile že pogasene, ulične svetilke pa so razsvetljevale le sredino mesta. Povečana italijanska patrolja se je previdno pomikala po ulicah. Orožje je imela napolnjeno in pripravljeno na strel.

Vodji patrolje se je nenadoma zadelo, da je zaslišal korake. Moštvu je pritajeno prisepnil, naj zadržni korak, sam pa je napeto prisluhnul. Da, prav res, nekdo gre! Biti jih mora celo več. Slišati je hojo večjega števila nog. Kdo naj bi bil? Policijska ura je že zdavnaj mimo. Potrebna je opreznost!

»Caporale, senti, senti!« so mu prišepnili spremljevalci, ki so tudi že zaslišali korake.

»V zaklon!« je nervozno šepetaje poveljeval vodja. Patrolja se je stisnila ob večna vrata bližnjega poslopja. »Per dio,« je tolklo v sencih vodji patrolje, »in prav v tej neprodorni temi, ko ne vidiš niti prsta pred nosom, nas je moralo to doleteti! Le zakaj nismo bliže kakšni svetilki?« Potem je spet prisluhnul. To pot je bilo korake slišati že bliže. Da, in to še vedno korake mnogih nog in ne samo dveh. Vodja ni več držal. Skrb za življenje moštva in častno izvršitev naloge mu je narekovala, da ukrene potrebno.

»Stai fermo!« je zaklical v noč in prisluhnul. »Chi va la?« je ostro nadaljeval, da bi zmedel nasprotnika. Spet je prisluhnul odgovoru. Toda odgovora ni bilo. Ponovil je močneje: »Chi va la? Alto la manil!«

Namesto odgovora je zaslišal čudne glasove: »Plak, plak, plak.« Glasovi so pritajeno odmevali v noč.

Kaj takega! Kaj naj bi le bilo? Moštvo je dobro poznalo orožje kraljeve vojske. Tudi orožje nekaterih drugih armad je že slišalo, čeprav nekoliko bolj od daleč, toda takih glasov še nel »Da ni kaka zanka, kaka prevarala« je razbijalo vodji patrolje v napetih živcih. Tedaj je spet zaslišal korake, ki so se hitro približevali. Vodja je dal povelje: »Ogenj! Zaropotalo je in se zavsejlo. Prvim strelom je iz nasprotnikove smeri odgovoril dolg »mu-u-u-u«, ki je grozeče odmeval od tistih mestnih zidov. Moštvo ni več zdržalo.

»Ritirata (umik)«, je razburjeno zapovedal vodja. Povelje ni bilo potrebno.

Druga dne, ko se je zdanilo, je na kraj nočnega spopada prišla komisija, da ugotovi podrobnosti o dogodku. Sredi ulice je našla velik krvavjak.

(Iz »P P P e« — Petkovih podob in posesti — tednika za razvedrilo, ki ga lahko naročite v Ljubljani, poštni predal 377, oz. pri vsakem prodajalcu časopisov)

ŽELITE

DA BI BIL DOLENJSKI LIST SE BOLJ ZANIMIV?

To je mogoče, če razširimo njegov obseg na 6 in 8 strani tedensko. Stroške povečanega obsega bi krili s povečanim številom naročnikov, naročnina lista pa bi ostala enaka. Priporočajte zato DOLENJSKI LIST znancem in prijateljem, naročite nanj sinove in može, ki služijo vojaški rok kjer koli v Jugoslaviji, naročite pa ga tudi svojcem, ki živijo v inozemstvu. Če bi vsak naročnik pridobil še enega novega naročnika, bi DOLENJSKI LIST lahko izhajal stalno na 6 oziroma 8 straneh, pa tudi več! Ne pozabimo na geslo, ki naj postane vodilo vseh članov Osvobodilne fronte v okrajih Črnomelj, Kočevje in Novo mesto:

V VSAKO HIŠO DOLENJSKI LIST!

Podpirajmo frontni tisk z dopisovanjem in oglaševanjem, prav tako pa tudi z rednim plačevanjem naročnine! — Do Novega leta 1953 naj bi vsak doseđanji naročnik pridobil vsaj še enega naročnika!

Občinski in vaški odbori OF, občinski komiteji ZKS, sindikati, vodstva ostalih organizacij in društev, bralci in naročniki!

Razširimo Dolenjski list, da bo prišel v vsako hišo v Beli krajini, v kočevskem in novomeškem okraju! — Pošiljajte upravi Dolenjskega lista naslove novih naročnikov, sporočajte nam naslove sorodnikov, znancev in prijateljev Dolenjcev, ki žive kjer koli v Jugoslaviji, da jim pošljemo list brezplačno na ogled!

Nov pevski zbor v novomeškem okraju

Na pobudo sindikalnih društev pedagoških delavcev novomeškega okraja so v preteklem tednu prosvetni delavci tega okraja ustanovili svoj lastni pevski zbor. Njegov namen je širiti pevsko kulturo in sploh popularizirati našo pesem v vseh, tudi manjših krajih našega podeželja. Odziv k prvi pevski vaji je bil kar zadovoljiv, saj je pristopilo okrog 70 pevcev in pevk, s čimer pa število še ni dokončno in pričakujemo, da se bo povečalo. Jedro zbora tvorijo mlade učiteljice, ki se ne strše naporov prihajati vsak mesec najmanj po enkrat iz svojih oddaljenih šol v Novo mesto z že doma našudiranimi pesmimi, samo da se morejo v petju še nadalje izobraževati. V lepem številu so se prav tako odzvale tudi naše starejše prosvetne delavke.

Vsi sodelujoči želijo dvigniti svoj zbor na umetniško raven, hkrati pa stremijo tudi za tem, da izpopolnijo svoje znanje v petju in glasbi, kar bodo mogli koristno uporabiti pri vodstvu svojih lastnih pevskih društev. Zasedujejo torej dva cilja, ki jih bodo verjetno dosegli, saj je vodstvo pevskega zbora poverjeno odličnemu glasbenemu pedagogu profesorici Ervini Ropasovi iz Novega mesta, ki je v času svojega glasbenega delovanja vodila v Mariboru kvalitetne pevške zore. Prepričani smo zato, da bo pod njenim strokovnim vodstvom pevski zbor, ki se mu bodo pridružili še prosvetni delavci, zaposleni po raznih drugih ustanovah, dosegel zaželjeno umetniško raven.

Pevski zbor prosvetnih delavcev novomeškega okraja je treba vsakakor šteti kot novo pridobitev v kulturni dejavnosti naše Dolenjske. Zato njegovo ustanovitev vse delovno ljudstvo toplo pozdravlja. —er

Cemu sem tako dobro volje, sprašuješ? Čez dober mesec dni bo veliko naravno zbranje pri Dolenjskem listu, kjer sem pravkar poravnal zaostalo naročnino in dal še 200 din na račun za leto 1953! Morda bo pa kuhinjska oprema le najina, kaj, Marjanca?